

Eksperimentalni film "Dan kad je nebo palo na Zemlju"

Sajko, Matija

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:505680>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

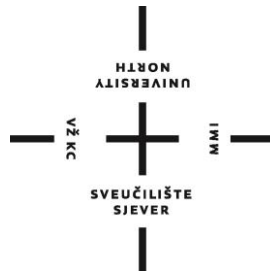

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR KOPRIVNICA

DIPLOMSKI RAD br. 65/MEDD/2024

**Eksperimentalni film „Dan kad je nebo palo na
zemlju“**

Matija Sajko, 5776/336

Koprivnica, svibanj 2024. godine

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL: Odjel za umjetničke studije

STUDIJ: diplomski sveučilišni studij Medijski dizajn

PRISTUPNIK: Matija Sajko

MATIČNI BROJ: 5776/336

DATUM: 29.05.2024

KOLEGIJ: Fotografija

NASLOV RADA: Eksperimentalni film "Dan kad je nebo palo na Zemlju"

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU: Experimental movie "The day the sky fell to the Earth"

MENTOR: izv.prof.art. dr.sc. Mario Periša

ZVANJE: izv.prof.art. dr.sc.

ČLANOVI POVJERENSTVA

- izv. prof. art Simon, predsjednik povjerenstva
- doc. art. Luka Borčić, član
- izv.prof.art. dr.sc. Mario Periša, mentor
- doc. art. Antun Franović, zamjenski član
-

Zadatak diplomskog rada

BROJ: 65/MEDD/2024

OPIS

Ovaj rad razmatra sklapanje dvaju žanrova: dokumentarca i trilera. Cijl filma "Dan kad je nebo palo na Zemlju" je potaknuti na razmišljanje o raznim i neočekivanim filmskim tehnikama i dramatičnim skretanjima žanra iz jedne forme u drugu. Metoda omogućuje gledateljima da urone u (ne)stvarnost dokumentarnog formata dok ih u isto vrijeme vodi u napetost akcijskog trilera. Praktični dio rada opisuje i prikazuje sav kreativni proces izrade filma od predprodukcije, produkcije i postprodukcije.

U radu je potrebno:

- Opisati povijesna razdoblja modernizma, postmodernizma i post-postmodernizma
- Opisati i obrazložiti filmske žanrove dokumentarca, pseudodokumentarca i trilera
- Nabrojati i opisati primjere probijanja 3. i 4. Zida u pop kulturi.
- Za praktični dio je potrebno obrazložiti proces izrade filma :
(tretman, scenarij, sinopsis, knjiga snimanja, storyboard, montaža, uređivanje, 3D animacija, izrade glazbe i zaključak) i u konačnici snimiti i prezentirati film.

ZADATAK URUČEN

29.5.2024.

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Očisti obrazac

SVEUČILIŠNI CENTAR KOPRIVNICA
Studij MEDIJSKI DIZAJN

DIPLOMSKI RAD br. 65/MEDD/2024

**Eksperimentalni film „Dan kad je nebo palo na
zemlju“**

Student:

Matija Sajko, 5776/336

Mentor:

Izv.prof.art. dr.sc. Mario Periša

Koprivnica, svibanj 2024.

Pregovor

Rad je posvećen mojoj obitelji, prijateljima i svima koji su bili dio i podrška od samog početka izrade filma. Posebne zahvale svim glumcima koji su uzeli vremena iz svojih užurbanih života da budu dio moje priče, pogotovo glavnim glumcima bez kojih bi ova priča bio samo nijemi film i bljutava juha: Dino Kevo, Krunoslav i Ljerka Sajko, Ivici, Jurici i Tamari Sajko i Vlatku Luketiću. Najveća podrška u cijelom procesu je bio Izv.prof.art. dr.sc.. Mario Periša. Bez njegove stručnosti, savjetima i mentorstvom film ne bi bio na takvom nivou. Njegova vizija i smjernice su pomogle oblikovati ovaj film, i zato hvala.

Sažetak

Ako fotografija govori tisuću riječi, onda film govori tisuću riječi, dvadeset četiri puta u sekundi. On je medij pomoću kojeg možemo ispričati bilo koju priču s bilo kakvim žanrom uz bilo koju emociju. Odabran je medij filma upravo zato da bi se ispričala priča izmišljenog incidenta, na izmišljenom mjestu s izmišljenim svjedocima i likovima. Sredinom filma se prelazi rampa i razbija četvrti zid nakon čega slijedi dijeljenje filma na dva dijela: dokumentarni dio i triler dio.

Diplomski rad obuhvaća teorijski i praktični dio zadatka, cjelokupan proces izrade filma od predprodukcije, produkcije i postprodukcije, tematike prelaska rampe te trećeg i četvrtog zida. Kroz analizu i sintezu pseudodokumentarnog i fikcionalnog pristupa, rad opisuje sve umjetničke, osobne i tehničke izazove koji su bili prisutni i pobijedeni tijekom snimanja i montaže. Cilj filma je uvesti publiku u izmišljeni dokumentarac i potpuno preokrenuti žanr filma iz dokumentarne forme u akcijski triler pomoću neočekivanih preokreta, akcijske glazbe, napetošću i neizvjesnošću. Film „Dan kad je nebo palo na zemlju“ je pseudodokumentarac (mockumentary na engleskom) što znači da je forma dokumentarna ali su svi likovi, događaji i scene izmišljanje ili parodije bez činjenica. [1]. Kroz film pratimo očevidce koje pričaju o događaju tog dana. Od spekulacija do anegdota i priča. Sredinom filma glavni snimatelj prelazi rampu i razbija četvrti zid ulaskom u film gdje postaje jedan od glavnih glumca. Film je proizvod svih usavršenih tehnika i rada u pet godina studiranja te proučavanja mnogih filmova dokumentarne forme. Predprodukcija filma sastoji se od Filmskog treatmenta, redateljskog koncepta, storyboarda, sinopsisa i scenarija. Produkcija filma sastoji se od snimanja na lokaciji incidenta, polja u šumi kod Kielovca (Dravske šume Varaždin) i okolice, u vikendicama očevidaca, zgrada i muzeja u velikom gradu (VMD Kvar i knjižnica HAZU Zagreb,) i parkovima (Park Vatroslava Jagića Varaždin i Trg Kralja Tomislava Zagreb). Postprodukcija se sastoji od montaže, animacije i izradi glazbe za film u programima „Premiere pro 2024“, „Blender 2023“, „FL studio 21“ i „AIVA“.

Ključne riječi: pseudodokumentarac, dokumentarac, triler, predprodukcija, produkcija, postprodukcija, film, zvuk,

Popis korištenih kratica

FPS	sličice u sekundi (frames per second)
HD	Visoka rezolucija (high definition 1280X720p)
FHD	Puna Visoka rezolucija (Full high definition 1920X1080p)
NLO	Nepoznati leteći objekt
Itd	I tako dalje
mm	milimetri
LUT	Lookup table
VFX	vizualni efekti (visual effects)
SFX	Specijalni efekti (special effects)
CGI	Računalno generirane slike (computer-generated imagery)

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Kratki pregled povijesti filma	3
3.	Modernizam, Postmodernizam i post-postmodernizam	4
3.1.	Modernizam.....	4
3.2.	Postmodernizam.....	6
3.2.1.	<i>Fontana – Marcel Duchamp</i>	8
3.3.	Post-postmodernizam	9
4.	Dokumentarni film	11
4.1.	Povijest dokumentarnog filma	12
5.	Pseudodokumentarac	14
6.	Triler	16
7.	Probijanje zida.....	18
7.1.	Probijanje četvrtog zida.....	18
7.2.	Probijanje trećeg zida	19
8.	Prelazak rampe u filmu	20
9.	Predprodukcija.....	21
10.	Kostimografija.....	25
11.	Filmski tretman.....	26
12.	Scenarij	28
13.	Sinopsis	32
14.	Knjiga snimanja.....	38
15.	Autorska umjetnička izjava.....	48
16.	Produkcija	49
16.1.	Snimanje	49
17.	Post-produkcija.....	52
17.1.	Animacija	54
17.2.	Glazba.....	54
18.	Zaključak.....	55
19.	Literatura.....	57
20.	Izvori slika.....	59
21.	Popis slika	60

1. Uvod

Ideja izrade filma je nastala prilikom gledanja mnogih dokumentarnih i akcijskih filmova. Neki od njih su serijal „Nesreća“ Arsena Oremovića koji se često prikazuju na HRT-u, „Zagreb bijeli grad“ Branka Lentića, „Skenderi“ Televizije student, „Aerodrom Zagreb“ Objektiva 360 te mnogih drugih filmova dokumentarne forme. Od akcijskih trilera su najveća inspiracija serijal „James Bond 007“. Ideja same forme pseudodokumentarca umjesto pravog dokumentarca je nastala nedostatkom vanzemaljska aktivnosti na ovim krajevima.

Medij koji je ultimativno izabran jest film zato što je njime najbolje prikazati emocije, ideju i poantu cijele priče. Filmom je moguće probuditi osjećaje znatiželje, neizvjesnosti, misterija prestiža ali i straha svakom gledatelju.

Film prati tri glavna lika koji pričaju o događaju tog dana te njihovo gledište i anegdote tijekom zbivanja incidenta iznad polja kod izmišljenog mjesta Kielovca. U filmu su također povjesničarka i stručnjakinja koji pričaju o vanzemaljskom događaju u tehničkom i povijesnom gledištu. Tijekom jednog od intervjua, snimatelj Jurica otkriva da se artefakti koji likovi pokazuju poklapaju u cjelinu, prekorače rampu i probija četvrti zid i postaje odjednom protagonist u filmu. Film mijenja formu iz dokumentarne forme u akcijsku triler gdje je Jurica u potrazi za zadnjim artefaktom. Nakon pronalaska zadnjeg artefakta, Jurica okuplja sve likove koje je intervjuirao, spaja slagalicu artefakta i saziva ponovno isti incident kao tog davnog dana. Film prati ambijentalna glazba koja se mijenja promjenom okoline i brzine zbivanja događaja.

Proces izrade je opisan u ovom na sljedeći način: predprodukcija, produkcija i postprodukcija. Predprodukcija je razdoblje prije same produkcije, pisanje, planiranje i dogovaranje s glumcima i oko lokacija, produkcija jest snimanje na lokacijama, a postprodukcija montaža, skladanje glazbe, animacija i uređivanje.

Najduži period koji je trajao oko mjesec i pol je upravo predprodukcija koja se sastoji od mukotrpnog planiranja, pisanja, brainstorminga, pripreme i dogovora s glumcima kada mogu odvojiti svoje dragocjeno vrijeme kako bi prisustvovali na snimanju na XY lokacijama. Proces snimanja je bio najzanimljiviji dio rada i cjelokupnog kreativnog procesa. Film je nastao u razdoblju od dva tjedna od početka do kraja produkcije. U filmu glume 11 glumaca koji su većina iz bliže obitelji, kolege iz fakulteta te susjedu i prijatelji. Glavni glumac, protagonist,

Jurica, je bio najveći pomagač i podrška u procesu filma. Od predprodukcije, produkcije i postprodukcije. Pomagao je u glumi, kostimografiji, slaganjem rekvizita, pomaganjem sa stručnim savjetima itd. Pomagali su također i svi ostali glumci s brzim adaptacijama u ulogu i spretnom improvizacijom za dijelove gdje je ona bila potrebna.

Najveće prepreke i problemi izrade filma su se pojavile u razdoblju predprodukcije točnije planiranja i slaganja fabule, komunikacije glumaca unutar filma da film i priča imaju smisla te slaganje fabule u jednu veliku razumnu cjelinu. Vrijedno je napomenuti da je usred snimanja skoro svaki dan padala obilna kiša i čak tuča pa je snimanje bilo vrlo često odgađano danima. S jedanaestero glumaca, to može biti zagonetka zbog guste tablice već popunjenih termina snimanja i ostalih obaveza vezanih za izradu diplomskog rada. Jedna od većih prepreka je da su tijekom snimanja scene na sajmištu ukradena tri ruksaka od redatelja i glumaca s foto opremom i ostalim stvarima važnim i nevažnim za snimanje.

U praktičnom djelu su navedeni, prikazani i u detalje objašnjeni svi postupci i proces izrade medija filma. On se sastoji od Filmskog treatmenta, redateljskog koncepta, storyboarda, sinopsisa i scenarija. Navodi se sva oprema, hardver i softver koji su korišteni u izradi ovog filma te koja je bila njihova specifična uloga u izradi.

U teorijskom dijelu rada se obrađuje povijest i cjelokupna tematika dokumentarca i filmova dokumentarne forme, pseudodokumentarca (mockumentary) i trilera s njihovim sličnostima i razlikama, pojam i povijest korištenja probijanja trećeg i četvrtog zida u televiziji i kazalištu, objašnjavanje povijesnog razdoblja modernizma, postmodernizma i post-postmodernizma s primjerima i obrazloženjima.

Cilj ovog rada je uspjeti potpuno promijeniti žanr filma usred njegovog trajanja iz monotonog dokumentarističkog filma u akcijski triler probijanjem četvrtog zida i prelaženjem rampe da bi se moglo gledateljima prikazati nešto novo i rijetko viđeno u današnjim filmovima: smisleni spoj pseudodokumentarca i trilera.

2. Kratki pregled povijesti filma

Povijest filma se može podijeliti na dva razdoblje: pretpovijest filma i prava povijest filma. Drugim riječima, prije otkrića tehnike i poslije otkrića tehnike snimanja. Prvo razdoblje, pretpovijesno, podrazumijeva sve težnje, eksperimente, izume i ideje koje ultimativno vode do otkrića filma kakvog znamo danas. To razdoblje je trajalo do XVII ili početka XIX stoljeća. Ono uključuje pokušaje i vizije bez znanstvene podloge ili relevantne tehnološke perspektive usmjerenje na postizanje pokreta na vizualnom području [34].

To se odnosi na:

Bilježenje i imitiranje pokreta primjerice prividnog kretanja, dinamičke komponente u drugim umjetnostima primjerice kazališnih sjena, optičke instrumente primjerice camera obscura i znanstvena istraživanja svjetlosti, boje i pokreta. Pokretači pretpovijesnog filma su Leonardo Da Vinci, Issac Newton, Christiaan Huygens, Johannes Kepler i drugi.

Znanstveno razdoblje filma se poklapa znanstvenom revolucijom u XIX stoljeću. Odvijali su se eksperimenti i raznolika istraživanja koja su dovela do otkrića filmske tehnologije i tehnike. Značajna otkrića su statične fotografije, prva je nastala 1827. Nicéphore Niépce, Louis Daguerre. Prve fotografije su nastale dugom ekspozicijom trajanja od par minuta do pola sata pomoću camere obscurae i kositrene ploče obložene bitumenom [35].

Eadweard Muybridge je prvi analizirao pokret 1878. godine animacijom od 3 sekunde koja se sastoji od fotografija konja. On je htio dokazati da prilikom galopa konj diže sva četiri kopita u zrak. To je uspio potvrditi pomoću 24 kamera i velikom brzinom zatvarača. To je bio početak pokretne slike [36]. Thomas Alva Edison i William Kennedy Laurie Dickson su 1888. godine izumili kino za jednog čovjeka, Kinetoscope. Titula prvog pravog filma ide braći Lumière i njihovom filmu „Radnici napuštaju tvornicu Lumière“ prikazanog u Grand Cafe u Parizu 28. 12. 1895. Tih 46 sekundi se smatra pravim početkom filma i filmske tehnologije [36].

3. Modernizam, Postmodernizam i post-postmodernizam

Sve ove umjetničke i kulturne struje su imale velik utjecaj na književnost, vizualne umjetnosti, glazbu, arhitekturu i mnoge druge društvene aspekte od kad su počele djelovati sve od modernizma 1890-ih, postmodernizma od 1950-ih, do današnjeg post-postmodernizma. One su dale novi pogled na Svijet i potpuno zaokrenule način na koji društvo vidi umjetnost. Unatoč svojim razlikama dijele mnoge sličnosti. Oni su nastali poslije perioda kad su tradiciju i vjeru prestigli znanost i razlog. Tehnologija je koračala u sve aspekte života koja je unaprijedila ne samo živote, već i umjetnost. Oba pokreta modernizam i postmodernizam su proizašli iz analize događaja u modernom razdoblju iz perspektive vrijednosti prosvjetiteljstva. Isto to su i razlozi snimanja ovog filma: prekoračenje normi. Kao što modernizam i postmodernizam tjera čovjeka na novo gledanje i shvaćanje društvenih normi, tako i ovaj film tjera gledatelja da razmisli o radnji i smislenosti filma. Shvaćanjem osnova modernizma i postmodernizma možemo shvatiti poantu i cilj ovog filma.

3.1. Modernizam

Novi pokret 1890-ih koji tjera čovjeka na novo shvaćanje, novo gledanje i zanemarivanje općih društvenih dostignuća zove se modernizam. Zadatak modernizma je istražiti aspekte koji još uvijek drže čovječanstvo unazad. Suprotnost realizma. Modernizam je opisan odstupanjem tradicije i pravila tradicionalnih formi da se fokusira na individualizam i subjektivizam. Počele su znatne promjene u književnosti, umjetničke, socijalne i tehničke promjene. Značenje modernizma ima toliko značenja, od futurizma do surealizma. Riječ „moderno“ ima značenje opisivanja iste stvari od kad ta riječ postoji. 1920-e je najnoviji automobil bio moderan, 2024-e je najnoviji auto moderan. Za desetak godina taj automobil više neće biti asociiran modernim. Virginia Woolf kaže da se oko prosinca 1910-e dogodio najveći preokret i da se od tad ljudsko shvaćanje umjetnosti potpuno promijenilo odricanjem tradicionalnih formi i tradicija koje su bile zapisane u društvu sve do tada. Oni su vidjeli sebe kao dio novog doba i odricatelja svega zastarjeloga [12]. Taj pokret oslobađa nove estetske senzibilitete i nova vrednovanja umjetnosti. Tradicija se stavlja naglavačke te se gotovo u svakom smislu ignorira. Oslobađa se od akademizma i konvencionalnosti u umjetnosti, književnosti, glazbi i svim ostalima aspektima društva u svakodnevnom životu.

Ključne u Modernizmu je eksperimentacija s formom i stilom. Umjetnici su počeli pričati svoje priče na eksperimentalne načine kao što su fragmentirani narativi, nelinearna fabula

zbivanja, odbacivanje tradicionalnih struktura i koristili se mnogim izražajnim sredstvima. Književnici su se fokusirali na unutarnje misli, emocije i percepciju svojih likova te su često koristili monologe ili više perspektiva kako bi prikazali individualizam. Ta sredstva su korištena kako bi umjetnička djela imala dublje značenje, i potaknu razmišljanje kod konzumenta. Svaka apstraktna tvorevina nekog umjetnika se stvarala umjetničkim originalnim djelom koje ima duboko značenje. Ove tvorevine nisu samo estetski privlačne već su same po sebi novi nositelj i ideja, filozofskih promišljanja i emocija koje umjetnik želi prenijeti. Umjesnost postaje sredstvo komunikacije koje nadilazi direktne slike i riječima otvarajući novi zanimljivi prostor za beskonačne interpretacije i refleksije. Objekt postaje subjekt upravo u ovom razdoblju kad umjetnici počinju istraživati subjektivnost, unutarnje iskustvo i individualnost. Za razliku od fokusiranja samo na vanjski Svijet, modernistička umjetnost naglašava unutarnji doživljaj, osobna iskustva umjetnika i emocije koje dovode do percepcije umjetničkog stvaralaštva. Umjetnik postaje subjektivni promatrač, protagonist ili interpretator vlastitog djela, a ne samo objekt promatranja iz daljine. Pokret se može primijetiti u slikarstvu, glazbi, književnosti i drugim umjetničkim formama modernizma [12].

Jedan od važnijih modernističkih slikara je C. Monet koji svojim djelima lomi impresije figurativnog Svijeta pojavom simbola [4]. Poznata književna dijela koja su nastala u razdoblju modernizma su „The Waste Land“ autora T. S. Eliot, „Ulysses“ autora Jamesa Joyce, „Jacob's Room“ autorice Virginie Woolf itd. Još neki poznati modernistički umjetnici su Pablo Picasso, Henri Matisse, Gustave Courbet, Frida Kahlo, Vincent van Gogh, Salvador Dali itd. [5]

Slika 1: Vincent Van Gogh „Zvezdana noć“

3.2. Postmodernizam

Postmodernizam je pokret i umjetnička epoha nastala krajem 1950-ih i ranih 1960-ih. Taj pokret je zakopao u zemlju modernizam koji je vladao sto godina. Neki bi taj pokret nazvali evolucijom modernizma. Postmodernizam je bio reakcija na modernizam i bio je pod utjecajem razočaranja kojeg je donio Drugi svjetski rat. Postmodernizam se odnosi na stanje kojem nedostaje središnja hijerarhija i stanje koje je složeno, dvosmisleno i raznoliko. Postmodernizam je povratna reakcija na modernizam. Pojedinci su prestali vjerovati da umjetnost i književna djela imaju jedno jedinstveno značenje, već da su postmodernisti vjerovali u dobivanje vlastitih značenja iz umjetničkih djela i književnosti [2]. Postmodernizam, za razliku od modernizma, ne vjeruje u smislenost, legitimnost, suvislost, bitnost i smislenost pa ga time možemo nazvati pesimističnim svjetonazorom. Postmodernistički umjetnici su izgubili ambiciju i volju za velike projekte te im je samo ostao idealistički konstrukt i način razmišljanja da sve na Svijetu može biti dovedeno u pitanje ili više pitanja.

Granica između fikcije i stvarnosti u pokretu postmodernizma je sve tanja i avangardnija. Autorima nije stalo do hijerarhijskih odnosa i stvarnosnih razina. Sve su više zanimljivije intelektualne teorije te apstrakcija. Na neki način, postmodernizam je pokušaj izlaska iz matrice, izlaska iz kalupa u kojem smo odrasli i koji je oduvijek definiran. Postmodernisti ne mogu pronaći rješenje kako zapravo izaći iz matrice, ali postmodernizam mogu rastaviti od bilo kakvih općih koncepata i vrijednosti. To je također razdoblje tehnološkog boom-a. Pojavljuje se televizija, digitalizacija te primitivna računala. Najveća posljedica postmodernističke demistifikacije je prekid komunikacije s konzumentima, publikom. Publika, gledaoci i korisnici se osjećaju isključeno i otuđeno od svih novih kulturnih trendova [3]. Poznati postmodernistički umjetnici su Andy Warhol, Jeff Koons, Roy Lichtenstein, Joseph Kosuth, Damien Hirst, Marcel Duchamp itd [6].

Slika 2: Jeff Koons „Michael Jackson i Bubbles“

3.2.1. Fontana – Marcel Duchamp

Prekretnica koja je zauvijek promijenila kako vidimo umjetnost i koja je zapravo definirala pokret postmodernizma je pisoar. 9. travnja 1917-e, Duchamp je izložbu „unjuried“ u New Yorku donio običan pisoar, okrenuo ga naopačke, napisao na njega “R. Mutt, 1917,” i nazvao svoju instalaciju fontana (fountain). Dok su ostali tvrdili da to nije umjetnost, Duchamp je tvrdio suprotno. On je znao da će izazvati provokaciju svojim originalnim umjetničkim dijelom. Iskušavao je cenzuru i ono što ljudi smatraju umjetnošću. Nije se htio baviti tradicijom i glinom načiniti skulpturu, već je otišao u trgovinu i kupio masovno proizvedeni pisoar. Natpis „R. Mutt 1917“ je također način provokacije. To nije autorov potpis već natpis Mutt kompanije koja je proizvodila pisoare. Beatrice Wood najbolje objašnjava pitanje umjetnosti „Fontane“: *“Je li gospodin Mutt vlastitim rukama napravio fontanu ili ne, nije važno. On je to IZABRAO. Uzeo je običan životni predmet, smjestio ga tako da je njegovo korisno značenje nestalo ispod novog naslova i gledišta - stvorio je novu misao za taj predmet.”* [7]

Fontana je upravo ono što definira postmodernizam: nevjerovanje u smislenost, legitimnost i suvislost. Fontana je potpuno izbrisala granicu između fikcije i stvarnosti. Ovaj način provokacije je Marcela Duchampa zauvijek upisao u povijesne knjige kao jednim od glavnih umjetnika iz razdoblja postmodernizma. Originalna skulptura fontane je izgubljena.

Slika 3: Marcel Duchamp „Fontana“

3.3. Post-postmodernizam

Postmodernizam vlada Europom već šezdeset do sedamdeset godina te nas postmodernistički teoretičari uvjeravaju da njemu nema kraja. Danas se može uočiti protivljenje i suprotstavljanje prema tom pokretu zbog nekonstruktivnog i nekomunikativnog postmodernizma, pokret zvan post-postmodernizam. Javlja se krajem devedesetih nezadovoljstvom umjetnika koji smatraju da je kraj postmodernizmu. David Guterson kaže: „Post-modernizam je mrtav zato što nije obratio ljudskim potrebama.“ Postmodernizam nije bio dovoljan. Ako se promatra fenomen kao cjelina njegov učinak je bio vrlo jasan. On je omogućivao ljudima da zauzmu vrlo radikalni stav ali da se potpuno distanciraju od svega što se događa oko njih. Oni su štoviše bili u svom Svijetu, u svom mjestu stvaranja. To je jedan od razloga zašto su postmodernistički umjetnici često teško shvaćeni u društvu. To je potpuno novi pogled na Svijet i prelazi granice postmoderne [19]. Post-postmodernizam je suprotnost postmodernizmu, pokušaj ponovne komunikacije s publikom. Post-postmodernizam nije evolucija postmodernizma već njegovo strogo protivljenje. Želja i cilj je uspostaviti novu vjeru kao sredstvo komunikacije ispitivanja u Svijetu. Najkraće rečeno, post-postmodernizam je pokušaj vraćanja umjetnosti običnim ljudima [3]. Izlazak iz slijepe ulice postmodernizma. Ovaj pokret je uistinu pokret dvadesetdrugog Stoljeća koji se odnosi na ironiju stoljeća prije stvarajući lazanje od slojeva ironije prema svakom povijesnom razdoblju.

POST-POSTMODERNISM

OR, THE CULTURAL LOGIC OF JUST-IN-TIME CAPITALISM

JEFFREY T. NEALON

Slika 4: Jeffrey T. Nealon „Post-postmodernizam“

4. Dokumentarni film

Riječ dokumentarac (eng. Documentary) dolazi od francuske riječi *documentaire* kojima su se nekad u Francuskoj imenovali putopisni filmovi. Filmski rod je prvi put upotrijebio J. Grierson u veljači 1926-e u Newyorškom listu „Sun“ s filmom „Moana“. Pojam dokumentarni film odnosi se na sadržajno, tematski, stilski, retorički i namjenski različite filmove. Dokumentarni filmovi prikazuju stvarne događaje i osobe u prirodnim životnim i društvenim okolnostima. Najprecizniji medij koji to bilježi je film zbog njegovih tehničkih karakteristika kojim je zabilježena stvarnost u najstvarnijem smislu [14]. Dokumentarni film se prepoznaje po istinitom prikazu stvarnih događaja i osoba najčešće koristeći duge kadrove, minimum montaže i montažerskih prijelaza, podnaslove, spikerski tekstovi, skrivene kamere itd.

Aspekti koji uništavaju vjerodostojnost dokumentarca i koje kvare cijelu priču ističu odsutnost fabule, neprofesionalnost glumaca i u nekim slučajevima snimanje izvan studija. Vrste dokumentarnih filmova su raznolike zbog tematskog bogatstva, njihovih namjera i stilskih obrada. Počeci zabilježene činjenice, filmske novosti, propagandne i reklamne filmove koji su se pojavili nakon Prvog svjetskog rata. Nakon tog razdoblja dokumentarni film dobiva propagandnu dimenziju i razvijaju arhivske snimke. Pojavom autora primjerice Flahertyja i Vertova, filmovi dokumentarne forme dobivaju individualni stil i stav autora koji uključuju komplikacijske i pseudodokumentarne i tematske filmove.

Slika 5: „Snimanje starih dokumentarca na Novom Zelandu“

4.1. Povijest dokumentarnog filma

Kvalifikaciju dokumentarnih djela već imaju mnogobrojni eksperimenti prije otkrića tehnike snimanja kamerom i projiciranja filma projektorom poput Muybridgeova eksperimenta iz 1872. koji nizom fotografija želi utvrditi da li konj u galopu u jednom trenutku ne dodiruje tlo. Prvi snimljeni filmovi primjerice onih od Thomasa Alve Edisona i braće Lumière imaju dokumentarističku namjeru. U razdoblju razvitka filma, može se podijeliti u dvije etape. Prva etapa je otprilike sve snimljeno prije filma „Nanook sa Sjevera“ R. J. Flahertyja 1922. i djela Dzige Vertova gdje prevladava metoda činjeničnog filma s filmskim novostima. Ambiciozniji projekti se pojavljuju početkom dvadesetog stoljeća poput britanskog filma „Durbar u Delhiju“ 1911. Neke od tehničkih inovacija uključuju mikroskopsko snimanje i podvodne scene u filmu „Trideset tisuća milja ispod mora“ 1914. godine. [15]

Slika 6: Robert J. Flaherty „Nanook sa Sjevera“

Razvitak dokumentarnog filma možemo pratiti par točaka. Prva je Tematski razvitak koji govori kako su u početku dominirali atraktivni događaji, egzotični krajevi i poznate ličnosti. Prikazivanje povijesnih i društvenih događaja postaje popularno dvadesetih godina, prvi takav je bio dokumentarni film „Moana“. Druga točka razvitka je stilski i retorički razvitak. Dok do dvadesetog stoljeća prevladava impersonalni pristup, to se sve mijenja pojavom novih stilova i metoda koje su često uvjetovane političkim, povijesnim i socijalnim faktorima. Treća točka jest proizvodnja. Dokumentarni filmovi se obično snimaju u malim grupama. Snimanje i produkcija dokumentarca se olakšava nakon Drugog svjetskog rata zahvaljujući prijenosnim kamerama i

uređajima za snimanje zvuka. Trajanje snimanja filmova varira ovisno o temi, namjeni i cilju. Zadnja točka razvitka dokumentarnog filma je recepcija publike. Dokumentarni filmovi su u početku uzimali veliku pozornost i bili vrlo popularni. Sredinom 20. Stoljeća dominantni postaju igrani filmovi, ali u kriznim vremenima se oživljava forma dokumentarnog filma. Jedan od najpoznatijih dokumentarnih filmova u to doba je „Night and Fog“ direktora Alana Resnaisa iz 1956. Taj film govori o najvećem zlu iz tog vremena s osobnim izjavama o banalnosti zla. Resnais nas uvodi u film i želi nam približiti prikaz života i smrti u nacističkom logoru za istrebljenje kombinirajući sablasne scene napuštenog logora 1950-ih s nacističkim i savezničkim zalihama i fotografijama. Televizija u 50ih godina preuzima mnoge dokumentarce, a državne subvencije podržavaju njihov opstanak. Alan Resnais koristi specifične pokrete i kadrove kako bi postigao snažan emocionalni i vizualni učinak u svom filmu. Vrste kadrova koje koristi su: statični, panoramski, kretanje kroz prostor, mijenjanje perspektive i zatvaranja u kadru. Također koristi tehniku montiranja spajanja arhivskih i suvremenih snimaka [14]. Najznačajniji i najvažniji dokumentarni filmovi svih vremena su: "Shoah" (1985), "Sans Soleil" (1983), "The Thin Blue Line" (1988), "Night and Fog" (1955), "Harlan County U.S.A." (1976), "Don't Look Back" (1967), "The War Game" (1965), "Nanook of the North" (1922), "Roger & Me" (1989), "Man with a Movie Camera" (1929) i mnogi drugi [16].

Slika 7: Scena iz dokumentarnog filma „Igra rata“ 1965

5. Pseudodokumentarac

Pseudodokumentarac ili lažni dokumentarac (eng. mockumentary) je filmska ili video produkcija slična formi dokumentarnog filma koja uzima isti oblik i stil dokumentarne forme ali ne prikazuje stvarne događaje. To je podžanr parodije i dokumentarca. Ukratko, to je lažni dokumentarac. Fabula, likovi i svi ostali elementi u filmu su potpuno izmišljeni kako bi ispričali priču. Pseudodokumentarac nije uvijek zamišljen kao satira ili horor već može koristiti tehnike koje se koriste u dokumentarnom filmu primjerice dugih neprekinutih kadrova, dokumentarne kamere, izmišljene setove, glumce i predviđene situacije. Mogu se koristiti i digitalni efekti za promjenu snimljene scene ili čak potpuna manipulacija scene. filmaši se jako trude zamagliti granicu između fikcije i stvarnosti [18].

Slika 8: „Žetva špageta u Ticinu“

Među prvim i najpoznatijim pseudodokumentarcima je BBC-ov prilog: „Žetva špageta u Ticinu“ koji prikazuje proces žetve špageta. Špagete su brane s drveća i sušene na Suncu. Na Prvog travnja 1957. kad je dokumentarac bio prikazan neki ljudi su povjerovali da špagete rastu na drveću iz razloga što špagete nisu bile popularne i korištene namirnice u britanskoj kuhinji. Članak je u to vrijeme bio poznat kao najveća prevara koju je ikad izvela neka ugledna novinska postaja. Jedan od prvih uspješnih pseudodokumentarnih filmova je „Uzmi novac i bježi“ Woody Allena koji je svom komičnošću ali i ozbiljnošću očarao publiku. Kako bi dobili dobar pseudodokumentarac, moramo imati glumce koji glume vjerno, realistično i ozbiljno.

Najuspješniji pseudodokumentarac svih vremena je film „Noć teškog dana“ (A hard day's night) iz 1964-e redatelja Richarda Lestera. Richard je proučavao Beatlese kako bi glumci bili što više autentični. Glumci su u filmu glumili i sporazumijevali se najviše improvizacijom. Film je stekao ogroman broj sljedbenika i mnogi ga smatraju najpoznatijim dokumentarcem svih vremena [21].

Iako većina publike može uočiti razliku između istinskog dokumentarca i lažnog dokumentarca, još uvijek postoje iznimke. Neke priče zamagljuju granicu između činjenica i fikcije na uvjerljiv način, posebno kada njihov cilj nije komedija. Mnogi ljudi zapravo vjeruju da su vanzemaljci izvršili invaziju tijekom radijskog emitiranja Orsona Wellesa „Rat Svijetova (War of the Worlds)“ 1938. U to vrijeme su ljudi zvali radio stanicu te policiju jer nikad takvo nešto nisu čuli. Kad je „Projekt Vještica iz Blaira (Blair Witch Project)“ premijerno prikazan 1999. promotivna marketinška kampanja prijavila je glumce kao nestale ili mrtve. Kada se publika osjeća kao da je potpuno uronjena u šalu to znači da je žanr pseudodokumentarca odrađen korektno. Najbolji lažni dokumentarni koriste klišeje, pretjerane stereotipe i uvjerali su nas da je granica između fikcije i publicistike uža nego što možemo očekivati. Poznati primjeri filmova i serijala Pseudodokumentarne forme su: „Uzmi novac i bježi“ (1969), „Borat“ (2006), „Tunel“ (2011), „Kanibalistički holokaust“ (1980), „Jezero Mungo“ (2008), „Projekt Vještica iz Blaira“ (1999), „U uredu (The Office)“, (2005) itd [20].

Slika 9: „The Office“ glumci

6. Triler

Riječ dolazi od engleske riječi thriller što znači uzbuditi, zgroziti. Čitajući ili gledajući triler na TV-u ispunjava osjećajem velike neizvjesnosti i napetosti tijekom gotovo cijelog filma. Protagonist filma je najčešće u životnoj opasnosti te je glavni cilj filma izlazak iz nje i dobar završetak. Za razliku od detektivskog romana ili filma gdje se triler vrlo često miješa s tim medijem, triler se za razliku od detektivskog djela ne temelji na istrazi i potrazi za činjenicama zločina već je zasnovan na razvijanju prijetnje protagonistu ili bliskim likovima protagonista. Triler potpuno ruši ravnotežu tijekom fabule na postepen način. Za taj žanr je važno postizanje identifikacije čitatelja ili gledanja s likom. Triler se kao književni žanr pojavljuje krajem devetnaestog i početkom dvadesetog Stoljeća. Ljepota trilera kao oblika je to što ponovno prihvaća najčešće i najosnovnije pripovijedanje koje je istinito američki oblik s pravim mitskim herojem. Osnovna struktura trilera je priča o potrazi gdje je heroj otišao negdje da spasi nekog ili sebe. Najbolje knjige koje se najčešće čitaju su trileri jer su najpristupačniji u smislu da se ljudi mogu povezati s likovima, kroz što likovi prolaze u svojim osobnim borbama te što pokušavaju postići jer čitatelj osjeća da će to utjecati na njihov život.

Slika 10: Scena iz trilera „Nemoguća misija“

Najistaknutiji pisci su "Cornel Woolrich", "Patricia Highsmith", "Pierre Boileau" i "Thomas Narcejac", "I. Fleming", "J. Le Carré", "Robert Ludlum", "Michael Crichton", "Frederic Forsythe", "Ken Follett", a redatelji "F. Lang", "A. Hitchcock", "C. Reed", "H.-G. Clouzot", "C. Chabrol", "R. Polanski", "B. De Palma", "David Fincher". Najpoznatiji primjer trilera u pop kulturi su svi filmovi James Bonda. Poznati autor Brian Freemantle u intervjuu za James Bond filmove kaže: „*James Bond bi bio najgori špijunski agent u historiji špijuna. Svaki put ga uhvate i on izađe iz te situacije s laserom koji mu se nalazi između nogu*“ Što stvarno dokazuje da protagonist ne mora biti najbolji od najboljih kako bi se povezao s publikom [17].

Slika 11: „James Bond zarobljen u *Živi i pusti umrijeti*“

7. Probijanje zida

Probijanje zida u mediju televizije i predstava može se podijeliti na dvije slične ali i vrlo različite podskupine; Razbijanje četvrtog i razbijanje, manje poznatog, trećeg zida. Ukratko razbijanje zida znači prekoračenje iz kalupa medija i odstupanje same forme u kojoj glumci glume. Oni izlaze iz medija i dobe saznanje da su oni sami glumci u filmu ili predstavi. Razlike između trećeg i četvrtog zida u zabavi su različite te se lako mogu uočiti u filmovima i predstavama. Četvrti zid očiti je odmak od tradicionalne glume, gdje se publika poziva u radnju izravnim razgovorom poput naracije. Treći zid ima suptilnije elemente koji dopuštaju publici platforme da zna da je to iluzija, bez izravnog uključivanja.

7.1. Probijanje četvrtog zida

Kad se netko na filmu obrati publici, kaže se da je probio četvrti zid. Izraz je poprilično star, iz doba kad je publika posjećivala kazalište, doba prije televizora. Kako su se na pozornici scene u zatvorenim prostorima odvijale između trećeg zida (ne može sva četiri jer bi publika gledala samo u zid) sporazumijevalo se da postoji i četvrti nevidljivi zid koji se nalazi između scene, publike i glumaca [8]. Probijanje četvrtog zida je izraz kad se netko iz predstave obraća publici, a likovi na pozornici pokazuju svijest da su itekako likovi u predstavi. Fenomen razbijanja četvrtog zida je prešao i na novi medij, televiziju, gdje se dan danas koristi. Probijanje četvrtog zida se prvi put može vidjeti na televiziji u njenom filmu „Men Who Have Made Love To Me“ 1918-e Godine gdje se autorica Mary MacLane na kraju filma direktno obraća nama, publici [9]. Poznati primjeri iz današnje pop kulture razbijanja četvrtog zida su sljedeće: „Deadpool“ (2016) gdje Deadpool direktno priča publici o svojim mislima, „Nindža kornjače Turtles forever“ (1987) gdje se Raphael direktno obraća publici, „Annie Hall“ (1977) gdje Woody Allen izlazi iz kadra da direktno priča s publikom, „Amelie“ (2001) S njenim monolozima upućenim publici, „James Bond Nikad Ne Reci Nikad“ (1983) gdje James namigne kameri na kraju filma, „High Fidelity“ (2000) gdje John Cusack direktno priča s publikom o svojoj vezi... [11].

Slika 12: James Bond i Razbijanje 4. zida „Nikad ne reci nikad“

7.2. Probijanje trećeg zida

Manje poznata pojava od izraza probijanja četvrtog zida, probijanje trećeg zida je izraz kad film priznaje da je film bez da direktno priznaje publiku [10]. Iako je razbijanje četvrtog zida slično razbijanje trećeg, treći je priznanje unutar filma ili scene, ne na bilo koji način priznanje ili obraćanje s publikom. Primjeri iz pop kulture gdje se razbija treći zid: „Američki Psiho“ (2000) gdje glavni glumac ima unutarnji monolog, „Fight Club“ (1999) gdje Tyler Durden kaže da je „Fight Club“ film s kojim se ne šali, „Blazing Saddles“ (1973) gdje glumac viče drugom da radi za direktora filma, „James Bond U službi njenog Veličanstva“ (1969) gdje James govori bez gledanja u kameru „kako se ovo još nije dogodilo drugom mladiću (James Bondu)“, „Funny Games“ (2007) gdje Michael Pitt putem daljinskog upravljača premota film u kojem glumi... [11].

Slika 13: James Bond i Razbijanje 3. zida „U službi njenog Veličanstva“

8. Prelazak rampe u filmu

Također jedan od načina probijanja četvrtog zida je prelazak rampe, odnosno prelazak osobe iza kamere, snimatelja, u film kojeg snima. Osoba koja se nije pojavila ili se znalo da postoji odjednom prelazi u film kao potpuno novi lik koji je važan za fabulu ili protagonist. Ova tehnika briše granicu između snimatelja i naracije, stvarajući samorefleksivno kinematografsko iskustvo koje nije tolika česta pojava u filmovima današnjice [26].

Primjer filmova gdje osoba iza kamere iznenadno postaje novi lik ili protagonist u filmu su: horor „Dnevnik živih mrtvaca (Diary of the Dead)“ Georgea A. Romera gdje grupa studenata dokumentira zombi apokalipsu. Osoba koja inicijalno snima, Jason Creed, prelazi iz pasivnog promatrača u aktivnog lika i tako prekorači rampu i nosi se s kaosom oko sebe [25].

Triler „Super 8“ redatelja J. J. Abrams gdje također grupa mladih prijatelja snima film sa super 8 kamerom kada svjedoče sudaru vlaka i otkriju vladino zataškavanje. Lik Charlesa Kaznyka, koji je redatelj i snimatelj njihovog amaterskog filma, postaje značajan dio priče [24].

Najznačajniji i najsličniji dokumentarističke forme filma „Dan kad je nebo palu na Zemlju“ je drama dokumentarac „Snimateljica (Cameraperson)“ redateljice Kirsten Johnson. Ovaj dokumentarac spaja snimke iz njezine karijere snimatelja, stavljajući njezinu ulogu iza kamere u prvi plan. Film postaje osobni narativ, istražujući njezina iskustva i etičke dileme s kojima se susrela tijekom snimanja [23].

Slika 14: Scena iz filma „Snimateljica“

9. Predprodukcija

Faza u procesu stvaranja filma, televizijske emisije, reklame ili bilo koje druge vrste medijskog projekta koja se odvija prije produkcije je predprodukcija. To je veliki kreativni proces odabiranja lokacija, biranja glumaca, planiranja kadrova, pisanja storyboarda, scenarija, sinopsisa i svega ostalog potrebno za dobru i organiziranu produkciju [30]. U predprodukciju se podrazumijeva i gledanje mnogih dokumentarnih filmova kako bi se dobila inspiracija i vizija za vlastiti film iste forme. Glavna inspiracija za film „Dan kad je nebo palo na Zemlju“ je serija dokumentarca „Nesreća“ Arsena Oremovića koja se često prikazuju na HRT-u. Dokumentarci spajaju nesreću s istraživačkom povijesnom stranom i preživjelim očevidcima.

Bilo je potrebno odabrati glavnog glumca koji će glumiti u najviše kadrova i još devet glumaca koji odgovaraju likovima na sinopsisu. Glumci moraju spadati u određenu dobnu kategoriju kako bi film imao svoj integritet. Odabrani su dani snimanja u razdoblju od dva tjedna, točnije od datuma dvadesetog do tridesetprvog svibnja. Odabrane su lokacije snimanja po cijeloj sjevernoj Hrvatskoj, od polja i krajolika u Međimurskoj županiji, šuma, kuća i podruma u Varaždinskoj županiji i unutarnjih scena muzeja i ureda u Koprivničko-Križevačkoj županiji. Radi dobre organizacije i pripreme za snimanje filma, potrebno je bilo napisati scenarij, sinopsis i nacrtati storyboard. Potrebno je bilo i odabrati opremu za snimanje.

Oprema korištena za snimanje je sljedeća:

- Sony A7II fotoaparat s Helios 58 mm f/2 objektivom
- iPhone 14 pro
- iPhone 14 pro max

Oprema za pomoć u snimanju su:

- Erno P-07 stativ
- RGB ring svijetlo
- par prenosivih baterija
- crveni USB laseri

- 1- Helios 58mm f/2
- 2- Sony A7II
- 3- iPhone 14 pro
- 4- RGB svjetla
- 5- USB laseri

Slika 15: Tehnička oprema korištena za snimanje filma

Za retro scene iz 70-ih je bio korišten Sovjetski objektiv Helios i Sony A7II dok su za sve ostale scene korišteni iPhone 14 pro i 14 pro max. RGB prstenasta svjetla su bila korištena za sve scene snimljene u interijeru. Laseri, spojeni na prijenosnu bateriju, su bili korišteni za sve scene u podrumu.

Za dobro snalaženje i vremensku organizaciju je korišten alat Excel. Pomoću Excela je vrlo jednostavno načiniti tablice koje pomažu organizirati sve od termina snimanja s glumcima, u kojim scenama glume, što su sve odglumili i što još preostaje, lokacija snimanja i njihovih koordinata, koji glumac glumi kojeg lika itd.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
2											
3											
4		Vremenska tablica snimanja s glumcima									
5						SAJAM		SAJAM			
6	Tjedan 1	20!	21!	22!	23!	24!	25!	26!			
7		PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED			
8	jutro	x	x	Paulina 10:31	Dino 10:40	x	Ivica S	Antonija			
9	podne	x	x	Paulina 10:31	Jura 10:40	x	Kruno I	Antonija			
10	večer	x	Jurica	x	x	x	Ljerka	Antonija			
11		x	Jurica	x	x	x	Kruno I	Antonija			
12		x	Jurica	x	x	x	Ljerka	Antonija			
13		x	Jurica	x	x	x	x	Antonija			
14											
15	Tjedan 2	27!	28!	29!	30!	31!	1!	2!			
16		PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED			
17	jutro										
18	podne										
19	večer										
20											
21											
22											
23											
24	Lokacije i točne kordinate snimanja					Oznake za scene sa slovima					
25											
26	Lokacija	Kordinate					Oznaka za	Lokacija			
27	Polje 1	46.37278650820179, 16.42195173989172					A	polje			
28	Polje 2	46.32104985383293, 16.3531549829355					B	šuma			
29	Šuma	46.307187331830384, 16.324075134902483					C	park			
30	park	46.307026407549344, 16.32749520282789					D	dnevna soba			
31	dnevna 1	46.23803195956714, 16.457003205154695					E	Ured u zgradi			
32	dnevna 2	46.23478694129572, 16.387577966002844					F	muzej			
33	Zgrada izvana	46.306402474224555, 16.334355697093617					G	podrum muzej			
34	Ured u zgradi	46.174204830367344, 16.842433170403602					H	radna soba dom			
35	muzej	46.174204830367344, 16.842433170403602					I	zalagaonica			
36	podrum	46.3157006731455, 16.347093757896424					J	sajmište			
37	radna soba	46.3157006731455, 16.347093757896424					K	vlak			
38	zalagaonica	46.304570949550886, 16.337435827489518					L	studio			
39	sajmište	46.31549587918238, 16.340644876112865					M	kuća			
40	vlak	46.30644970196017, 16.34753990969083									
41	studio	46.3157006731455, 16.347093757896424									
42	kuća	46.305297926846734, 16.325248477085548									

Slika 16: Screenshot Excela 1

44					
45	glumci i stvarni likovi		Likovi sa korespondirajućim scenama		
46			Sve snimljeno	Neke scene	Ništa
47	Lik	Glumi	Lik	Scene	Snimljeno
48	MARICA	PAULINA	MARICA	A	A
49	UREDNIK	IVICA S.	UREDNIK	L	
50	DOMINIK	VLATKO L.	DOMINIK	M, B, D, C	
51	STRUČNJAKINJA	TAMARA S.	STRUČNJAK	E	
52	JOSIP	KRUNO S.	JOSIP	A, D, C	
53	JANICA	LJERKA S.	JANICA	A, D, C	
54	JASENKA	ZLATA P ?	JASENKA	B, D, C	
55	POVJESNIČARKA	ANTONIJA	POVJESNIČAR	F	
56	JURICA	JURICA	JURICA	D, A, G, H, I	G
57	PERO	PETAR P.	DINO	J	G
58	DINO	TIN R. / DINO K.			
59					

Slika 17: Screenshot Excela 2

Uz pomoć Excel tablica potpuno je olakšana koordinacija između različitih dijelova predprodukcije i produkcije. Jednostavno se snalaziti u podacima te ih promijeniti kad je to potrebno. Na slikama su primjeri tablica kako su izgledale na samom početku snimanja i produkcije.

10. Kostimografija

Riječ kostimografija dolazi od spajanja dvije riječi: kostim i grafija. Kostimografija je umjetnost izgleda izvođača ili glumaca. Opisuje se proces izrade kostima ako ga ima, i opisuje se što izvođači ili glumci nose [31]. U dokumentarističkom djelu filma svi glumci koji glume očevidce su mogli nositi što god su htjeli i u čemu se osjećaju udobno samo da se ne vidi marka. U slučaju da su zaboravili to jedino pravilo je bio nošen ruksak s majicama, hlačama i cipelama.

- Glavni protagonist Jurica morao se držati strogog pravila kostima. Kao ozbiljan novinar je morao nositi sako s primjerenim hlačama, bijelu majicu, torbu oko ramena, crne cipele i sunčane naočale kako bi izgledala kao autentična novinarka iz 70-ih.
- Novinarka Marica je nosila starinski sako i majicu floralnog uzorka, ogrlicu, starinske naočale i khaki hlače. U ruci je također držala stari žičani mikrofoni.
- Urednik dnevnika je nosio bijelu majicu, kravatu bez uzorka i crnu košulju kako bi izgledao kao pravi profesionalni urednik iz 70-ih.
- Mladi Dominik je morao nositi smeđu majicu, košulju s kockastim uzorkom, khaki hlače s kožnim remenom, šešir, kožne natikače sa sivim čarapama i u ruci je držao motiku za štihanje zemlje kako bi izgledao kao seljak iz 70-ih.
- Stručnjakinja je nosila bijeli laboratorijski sako i naočale kako bi izgledala kao ozbiljna i profesionalna znanstvenica u nekoj modernoj instituciji.
- Dino, dječak iz sajmišta, je nosio crnu majicu sa sivom trenirkom.
- Povjesničarka je nosila primjereni sako i košulju kako bi izgledala kao da radi u muzeju s obujmim znanjem o svim predmetima u njemu.

11. Filmski tretman

Filmski tretman je sažetak filma ili televizijske emisije. On prenosi sve bitne scene, teme i ton projekta kako bi potaknuo zainteresiranu publiku na čitanje, razvoj ili kupnje vaše ideje. Filmski tretmani se također nazivaju tretmani skripte ili tretmani priče. [27]

FILMSKI TRETMAN

„Dan kad je nebo palo na Zemlju“

Autor: univ. bacc. art. Matija Sajko

19 / 05 / 2024

Sažetak:

Običan dokumentarac koji se bavi istražujem vanzemaljskog događaja ubrzo postaje akcijski triler prelaskom četvrtog Zida glavnog snimatelja s neočekivanim i neizvjesnim krajem.

Likovi:

MARICA: mlada reporterka televizije s višemjesečnim iskustvom na televiziji i dobrim modnim stilom.

DOMINIK: nervozan umirovljenik koji do današnjeg dana traži odgovore.

STRUČNJAKINJA: vrlo informiran i siguran mladić koji je posvetio velik dio svog života na istraživanje jednog vanzemaljskog događaja. Uvijek spreman odgovoriti na pitanje.

JOSIP: potišten djed koji cijeli život marljivo radi u poljoprivredi i živi od poštenog rada na polju.

JANICA: prestrašena starica, malo se zna o njoj. Izbjegava konflikte ali zna skuhati dobru čorbu.

POVJESNIČAR: entuzijastična mladić, oduvijek mu je bila želja raditi u muzeju. Vrlo profesionalna, stroga ali draga osoba.

UREDNIK: profesionalna i sigurna osoba koja živi za svoj posao. Od malena je znao da s tim glasom može postati dobar urednik i uspjeti u prvoj televiziji u državi.

PETAR: mladi dečko koji je odustao od školovanja. Svaki četvrtak i subotu prodaje staru kramu koju "nađe" i prodaje.

JURICA: Znatiželjan mladi snimatelj koji ima jednu misiju, stati na kraj misterijama koje ga zanimaju od malena.

Sinopsis:

1974. Zbiva se vanzemaljski događaj koji je do danas neistražen. Nakon pedeset godina, JURICA, znatiželjan snimatelj odluči istražiti incident hodajući po županiji I intervjuirajući očevidce.

Nakon svakog intervjua, očevidci Jurici pokazuju artefakt kojeg su našli oko mjesta incidenta. Nakon odlaska STRUČNJAKINJI I POVJESNIČARU, JURICA spaja puzzle u svojoj glavi I vidi da artefakti pripadaju u kalup koji je kod IVEKA i JANICE no nedostaje mu zadnju artefakt.

U potrazi za zadnjim artefaktom JURICA hoda i kopa po polju, posjećuje zalagaonice I sajmove. Pronalazi zadnji artefakt kod PETRA koji mu ga daje besplatno. Nakon bezuspješnog razgovora da iz muzeja posudi artefakt, odluči provaliti I uzeti ga sam i uspijeva.

JURICA ubrzo zove sve očevidce na okup u parku da se spoje svi artefakti. DOMINIK, IVEK i JANICA čekaju JURICU u parku gdje se nakon spajanja svih artefakta u kalup pojavljuje jarko zeleno svijetlo I glasno pištanje. Svi se uplašeno skrivaju iza grmlja osim JANICE koja vidi svojeg dugo izgubljenog bratića.

12. Scenarij

Scenarij je prozni tekst koji opisuje detalje sadržaja filma uključujući ambijente, likove, njihove dijaloge i monologe i njihove postupke. Na temelju scenarija se izrađuje knjiga snimanja. Scenarij mora biti pisan s pomoću jasnih vizualnih i auditivnih termina koji se pišu u prezentu [28].

SCENARIJ

„Dan kad je nebo palo na Zemlju“ - trajanje cca 10 min

EXT. SCENA I- POLJE (krupni kadar, DIN.) **1962 dan**

Reporterka MARICA (24) stoji ispred kamere usred polja s mikrofonom. Govori o vanzemaljskom događaju koji se zbio prije par sati ujutro. Pokazuje po nebu i priča o događaju u kameru. Kamera se tresse zbog izvanredne i žurne situacije. Nagli rez. (glazba 1) (30 sek)

UVODNA ŠPICA

uvodna špica, tekst filma (glazba 2) (10 sek)

INT. SCENA II- DNEVNA SOBA (detalj, STAT.) **1962 dan**

Osoba se priprema za radni dan u polju u koći. Oblači radnu obuću i odjeću. Popravlja motiku i dohvaća alate potrebne za rad. (glazba 3) (30 sek)

EXT. SCENA III-POLJE (bliži SIN.) **1962 dan**

Osoba Hoda prema naprijed dok ga slijedi kamera. U kadru su prikazane samo noge. Zamahuje motikom. (glazba 3) (10 sek)

INT. SCENA IV-DNEVNA SOBA (detalj, STAT.) **2024 dan**

Usred zamaha motikom u prošlom kadru rez na današnjicu gdje osoba stavlja šalicu čaja na stol u svom dvorištu. Prikazuju se detalji sobe i oči starijeg muškarca. (glazba 1) (15 sek)

INT. SCENA V-DNEVNA SOBA (polutotal, STAT.) **2024 i 1962 dan**

Intervju s DOMINIKOM (71). Pričanje o tom davnom danu s kadrovima koji se izmjenjuju od nekad i sad. Prikazivanje čudnog zelenog artefakta kojeg je DOMINIK našao na polju. (glazba 1) (1 min)

EXT. SCENA VI-GRAD (total, STAT.) **2024 dan**

Prikaz znanstvene ustanove izvana, total. Prikaz velike staklene zgrade). (glazba 3) (5 sek)

INT. SCENA VII-URED (polutotal, STAT) **2024 dan**

Intervju sa STRUČNJAKINJOM (45). Opisivanje tog dana iz stručne perspektive. Prikazuju se animacija i karta vezana uz incident. (glazba 3) (1 min 30 sek)

EXT. SCENA VIII-DNEVNA SOBA (bliži i detalj, DIN.) **2024 dan**

Detalji očiju starijeg muškarca, ruke žene i šume. (glazba 3) (10 sek)

EXT. SCENA IX-DNEVNA SOBA (bliži i detalj STAT.) **2024 dan**

Intervju s IVEKOM (69) i JANICOM (64) u dnevnoj sobi. Prepričavanje iz njegovog gledišta. (glazba 3) (1 min)

INT. SCENA X-URED (polutotal, STAT.) **2024 i 1962 dan**

Intervju sa STRUČNJAKINJOM (45). Spekulacije vanzemaljske pojave, prikazivanje i crtanje na karti. (glazba 4) (1:30 sek)

EXT. SCENA XI-ŠUMA (bliži i detalj, DIN.) **2024 dan**

Snimanje zgrade laboratorija. Velika moderna staklena zgrada. (glazba 4) (10 sek)

INT. SCENA XII-URED (polutotal, STAT.) **2024 i 1962 dan**

Intervju sa STRUČNJAKINJOM (45). Komentiranje okolnosti incidenta. Prikazivanje animacije NLO-a. (glazba 3) (1 min)

EXT. SCENA XIII-GRAD (total, STAT.) **2024 dan**

Prikaz muzeja izvana, total. Prikaz velike stare zgrade. (glazba 3) (5 sek)

INT. SCENA XIV-MUZEJ (detalj, STAT.) **2024 i 1962 dan**

Intervju s POVJESNIČAROM (25). Prikazivanje čudnog zelenog artefakata u muzeju i priče kako je došao tamo. (glazba 4) (1 min)

INT. SCENA XV-DNEVNA SOBA (američki, STAT.) **2024 dan**

Intervju s IVEKOM (69) i JANICOM (64). Razgovor i anegdote. Oni prikazuju čudan kalup koji nalikuje kao da bi u njega stala 3 zelena artefakta. Slijedi razbijanje 4. Zida kad snimatelj MATIJA prekida razgovor i ubacuje se u ulogu filma. On pokazuje JOSIPU i JANICI preko mobitela sliku zelenog artefakta kojeg posjeduje DOMINIK i muzej. JURICA gasi kameru. (glazba x) (1:30 min)

INT. SCENA XVI-RADNA SOBA (detalj, STAT.) **2024** **noć**

JURICA sjedi i tipka za laptopom. Na internetskim oglasnicima traži nedostajući artefakt. Detalji tipkanja po tipkovnici i pomicanja miša. (glazba 5) (30 sek)

EXT. SCENA XVII-POLJE (američki i total, STAT.) **2024** **dan**

JURICA hoda livadom iz mjesta incidenta u potrazi nedostajućeg artefakta. Traži po slami i kopa zemlju. (glazba 5) (15 sek)

INT. SCENA XVIII-ZALAGAONICA (Krupni, STAT.) **2024** **dan**

JURICA u zalagaonici pretražuje police u nadi pronalaska nedostajućeg artefakta. (glazba 5) (10 sek)

EXT. SCENA XIX-POLJE (američki i total, STAT.) **2024** **noć**

JURICA hoda livadom iz mjesta incidenta u potrazi nedostajućeg artefakta. Kopa zemlju na istom mjestu po usred kiše. (glazba 5) (15 sek)

EXT. SCENA XX-SAJMIŠTE (krupni, DIN.) **2024** **dan**

JURICA hoda sajmištem. Prikazuju se trgovci i predmeti koje oni prodaju. JURICA ugleda artefakt kod mladog dječaka PETRA. PETAR ne zna što je taj predmet, dobio ga je od pokojnog djeda. Razgovaraju se o artefaktu i dječak ga pokloni JURICI nakon saslušanja priče iza njega. (glazba 5) (1:30 min)

EXT. SCENA XXI-PARK (krupni, STAT.) **2024** **dan**

JURICA sjedi na klupici i telefonira. Zove DOMINIKA, JOSIPA i JANICU kako bi dogovorio mjesto okupljanja, svi pristanu na mjesto i lokaciju u istom parku. Zatim zove POVJESNIČARKU iz muzeja kako bi dobio pristup zadnjem artefaktu, ali je odbijen. (glazba 6) (1 min)

EXT. SCENA XXII-MUZEJ (krupni i detalj, DIN.) **2024** **noć**

JURICA se nalazi ispred muzeja i provaljuje kroz sporedni ulaz. (glazba 6) (10 sek)

INT. SCENA XXIII-MUZEJ (krupni i total, DIN i STAT.) **2024** **noć**

Kamera prati JURICA kako se šulja muzejom i izbjegava protuprovalne lasere. Pronalazi artefakt i ukrade ga. Brzo bježi iz muzeja. (glazba 6) (45 sek)

INT. SCENA XXIV-AUTOMOBIL (bliži plan, STAT.) **2024** **noć**

JURICA sjedi u automobilu i telefonira. Ponovno zove DOMINIKA, JOSIPA i IVEKA kako bi potvrdio ako su na mjestu okupljanja. (glazba 6) (45 sek)

EXT. SCENA XXV-PARK (total, STAT.) **2024** **noć**

Total parka u mraku. Snimka mračnog zvjezdastog neba. JURICA se približava DOMINIKU, JANICI i IVEKU koji ga čekaju.
(glazba 6) (30 sek)

EXT. SCENA XXVI-PARK (detalj i krupni, STAT i DIN) **2024 noć**

Kalup stoji na klupici. Krupni plan svih osoba. Svatko polako stavlja svoj zeleni artefakt u kalup. Detalji očiju. Oči i lica počinju svijetliti zeleno. Svi se maknu od klupice i zaklone se iza grma. Oko klupice svijetli sve jače i jače. Čuje se čudan zvuk i svi gledaju prema gore. JANICA progovori ime svoga izgubljenog brata i sve postane zeleno. (glazba 6) (2 min)

ODJAVNA ŠPICA

odjavna špica, tekst filma (glazba 2) (10 sek)

13. Sinopsis

Sinopsis je tekst koji je obično napisan u obliku pripovijetke i služi kao predložak za rad na scenariju. U razvijenoj filmskoj industriji je često potrebno detaljnije razraditi sinopsis pošto je on početna točka za daljnji rad na scenariju koji je isto krucijalan dio stvaranja filma [29].

SINOPSIS

„Dan kad je nebo palo“ - trajanje cca 10 min

Običan dokumentarac koji se bavi istražujem vanzemaljskog događaja ubrzo postaje akcijski triler prelaskom 4. Zida glavnog snimatelja sa neočekivanim i neizvjesnim krajem.

EXT. SCENA I- POLJE

Reporterka stoji usred polja.

MARICA: „Drugarice i drugari nalazimo se na polju kod Kielovca gdje je prije samo nekoliko trenutaka uočen, prema riječima očevidaca neidentificirani leteći objekt. Incident se još obrađuje.“

INT. SCENA II- DNEVNA SOBA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA III-POLJE

X (nema dijaloga)

INT. SCENA IV-DNEVNA SOBA

X (nema dijaloga)

INT. SCENA V-DNEVNA SOBA

Starac DOMINIK stavlja šalicu čaja na stol i sjeda u fotelju.

DOMINIK: „Išao sam u školu. Ko svakoga dana. Volim zaobići cestu jer živim pored Kielovca na brdu... Bio je dan ko svaki drugi, stvarno. Oprao sam zube, pripremio sam se i krenuo. Na polju dok sam hodao sam primijetio čudno svjetlo. Bilo je tako intenzivno, kao da me hipnotiziralo. Zastao sam, zureći u to svjetlo i vrijeme kao da je

stalo. Dok je to svijetlo otišlo, otišlo je dosta brzo, nisam skužio u kojem smjeru. Hodam ja dalje poljem i vidim nešto zeleno što svijetli na podu. Ja to uzmem i eto, još ga danas imam. Ne znam što je to. Imam ga već 64 godina.”

EXT. SCENA VI-GRAD

x (nema dijaloga)

INT. SCENA VII-URED

Maldi STRUČNJAK sjedi na stolici i počne pričati.

STRUČNJAK:” U to vrijeme to je bio ogromni događaj. To je dan danas jedna velika misterija. Primijetili smo da su mjerenja izuzetno nestabilna. Signali su se mijenjali u intervalima, stvarajući gotovo ritmički uzorak, ali ništa u našem dosadašnjem iskustvu nije odgovaralo ovim podacima. Bili smo suočeni s nečim potpuno novim i nepoznatim. Otkrili smo da se artefakt sastoji nekakve kristalne građe, najbližnje Pallasite meteorima. Ali kad kažem slično, mislim na možda 5 do 10 posto sličnosti. To je još uvijek neidentificirani objekt. Prema mjerenjima, nije štetan i ne izbacuje čestice.”

EXT. SCENA VIII-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA IX-ŠUMA

Starci JOSIP i JANICA hodaju prema kameri. JANICA zamahuje štapom.

JANICA: „Mi smo taj dan brali grah. Ne bi ga se sjećao uopće da se nije dogodilo ovo sada što ću vam ispričati. Nismo imali prvi sat nastave pa nas je mama natirala da delamo na polju. Bio je Jožek sa nama, ali on je nestal! “

IVEK: „strah me bilo. Da vam iskreno kažem strah me bilo. Nije mi lako pričati o tome. To svjetlo me toliko splašilo da nisam mogla u školu ići.”

INT. SCENA X-URED

STRUČNJAK: "Prema ovoj karti možemo vidjeti da se pojava zbila točno ovdje, 2 kilometara jugozapadno od gradića Kielovac. Pod natuknicom možemo vidjeti da je netko napisao „1.5.1962 Kielovska svjetla“."

EXT. SCENA XI-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XII-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XIII-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XIV-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XV-ŠUMA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XVI-FOTOGRAFIJA

X (nema dijaloga)

INT. SCENA XVII-URED

STRUČNJAKINJA: "Animacijom incidenta možemo vidjeti obujam svjetlosti i koliko područje je zahvatila. Na području najbližem snopu svjetlosti se dan danas znaju iskopati ili naći komadići Pallasite kristala.

EXT. SCENA XVIII-GRAD

X (nema dijaloga)

INT. SCENA XIX-MUZEJ

Mlada POVJESNIČAR stoji ispred staklene kutije i priprema se za intervju.

POVJESNIČAR: „Nalazimo se u galeriji X pored mjesta x gdi se zbio taj fenomen. Ovo što vidite je jedan od predmeta koji je

nađen na prostoru gdje se zbio taj incident x godine. Predmet je sastavljen od materijala sličnom glini, starost predmeta je određena da je između sto do tisuću godina. u dobrom stanju no njegova funkcija nije poznata. Donirala ga je anonimna osoba prije par godina. Predmet nije promijenjeno vaditi iz stakla jer je, moglo bi se reći, neprocjenjiv. „

EXT. SCENA XX-FOTOGRAFIJA

X (nema dijaloga)

EXT. SCENA XXI-KUĆA

X (nema dijaloga)

INT. SCENA XXII-DNEVNIK

Na televizoru je program incidenta gdje UREDNIK i MARICA govore što se zbio.

UREDNIK: „... I njegovom predsjedniku Ivanom Karanjem. Riječ je o jednom ulomku ali sada vam moram prenijeti hitan prilog uživo sa mjesta zbivanja.“

MARICA: „Drugarice i drugari nalazimo se na polju kod Kielovca gdje je prije samo nekoliko trenutaka uočen, prema....“

INT. SCENA XXIII-DNEVNA SOBA

Starci IVEK i JANICA sjede na kauču u dnevnoj sobi i pripremaju se za intervju.

JANICA: „stvarno je bil normalan dan. Prvo se čulo nekakvo zujanje. Onak, skoro neprimjetno spočetka. Ali ga čuješ! Onda je sve postalo nekak plavo-zeleno. Pojavilo se ogromno svjetlo i bilo je tak svjetlo da nisam mogel u to gledati.“

IVEK: "dok je to sve bilo gotovo sam našla ovo na podu. Pored nekog krličnjaka je bilo."

INT. SCENA XXIV-RADNA SOBA

x (nema dijaloga)

INT. SCENA XXV-ZALAGAONICA

Čuje se žamor ljudi te zvukovi predmeta u zalagaonici

EXT. SCENA XXVI-POLJE

Čuje se kopanje lopatom u zemlju. MATIJA mrmlja sebi dok kopa.

EXT. SCENA XXVII-SAJMIŠTE

Čuje se žamor na tržnici, deranje penzionera i zvukovi predmeta.

JURICA: „Dobar dan. Otkud Vam ovo?“

PETAR: „ Ne znam kaj je to. Dobio sam ga od pokojnog djeda, ne znam otkud to njemu. To sam našao isto gdje je i većina ovih stvari.“

JURICA: „Ja taj predmet tražim već neko vrijeme... Ne mogu vjerovat da sam ga našao. Mislim da bi s tim predmetom mogao napraviti nešto veliko.

PETAR: „ Vau... Znaš kaj. Dat ću ti ga džabe, ali želim vidjet kaj budeš s toga napravio. Tu sam svaki četvrtak pa mi možeš pokazati.“

JURICA: „Hvala ti. Vidimo se opet ubrzo!“

EXT. SCENA XXVIII-PARK

MATIJA sjedi na klupici u parku. Svjetlo laptopa mu obasja lice dok piše po tipkovnici.

JURICA tipka po računalu i šalje mailove. Teško tipkanje po tipkovnici popraćeno kojim klikom miša. MATIJA nakon slanja mailova uzima telefon u ruke i počinje zvati.

JURICA: „Večer, jesam li dobio urednicu muzeja? „

POVJESNIČARKA: „Dobra večer i vama, kako vam mogu pomoći?“

JURICA: „Odlično, vezano za onaj predmet o kojem smo pričali. Postoji li mogućnost da ga posudim? Mislim da znam čemu služi.

Trebao bi ga samo na trenutak. Možemo to i u muzeju riješiti ako je ovo problem. U redu, hvala.

POVJESNIČAR: „Nažalost ne, svaki predmet iz muzeja mora ostati na svom mjestu. Gledajte, je protokol. Imali smo incidente gdje su ljudi posudili predmete pa su nestali ili bili vraćeni nepotpuni. A u muzeju nije primjereno vaditi iz ništa iz displeja jer su posjetitelji znali potrgati objekte.Žao mi je.“

JURICA: „U redu. Hvala.“

EXT. SCENA XXIX-MUZEJ

x (nema dijaloga)

INT. SCENA XXX-MUZEJ

x (nema dijaloga)

INT. SCENA XXXI-VLAK

JURICA: „Večer ekipa, jeste na broju?“

Svi: „Jesmo, čekamo te u parku iza grmlja.“

EXT. SCENA XXXII-PARK

Čuje se šuljanje i koraci po grubom tlu.

x (nema dijaloga)

EXT. SCENA XXXIII-PARK

JURICA: „Jeste spremni?“

Ekipa začuđenim i zabrinutim pogledima stavlja zeleni artefakt u kalup. Svi se odmaknu od klupice i zaklone se iza grmlja. Čuju se čudni zvukovi i svi pogledaju prema gore. Velika svjetlost obasja cijeli kadar i JASENKA prestravljenim glasom izgovori.

JANICA: „Jožek?“

ODJAVNA ŠPICA

14. Knjiga snimanja

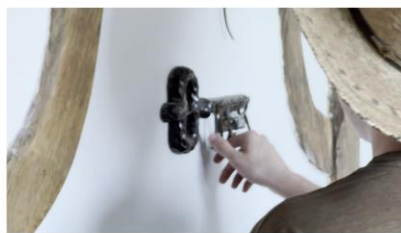
Najbolji prikaz procesa i strukture snimanog filma je knjiga snimanja. To je zapis scenarija u obliku koji se koristi za snimanje filma. Prva knjiga snimanja se pripisuje Thomasu H. Inceu i Gardneru Sullivanu 1911. godine [32]. U knjizi su kadrovi označeni rednim brojem te su opisani mjesto radnje i vrijeme radnje, plan snimanja, pokreti kamere i opis što se događa u kadru. Cilj knjige snimanja je vizualizacije scena.

-kadar 1
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Urednik govori
na dnevniku.

rez

-kadar 7
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Uzimanje
ključeva.

rez

-kadar 2
-eksterijer, dan
-dinamična kamera
-blizi plan

Reporterka govori
u mikrofon.

rez

-kadar 8
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Spremanje za
rad na polju.

rez

-kadar 3
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Detalji na zidu.

rez

-kadar 9
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Spremanje za
rad na polju.

rez

-kadar 4
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Uzimanje šešira
sa zida.

rez

-kadar 10
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Spremanje za
rad na polju.

rez

-kadar 5
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

spremanje za rad
na polju.

rez

-kadar 11
-eksterijer, dan
-din. kamera
-blizi plan

Hodanje prema
polju.

rez

-kadar 6
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

spremanje za rad
na polju.

rez

-kadar 12
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Štihanje zemlje.

rez

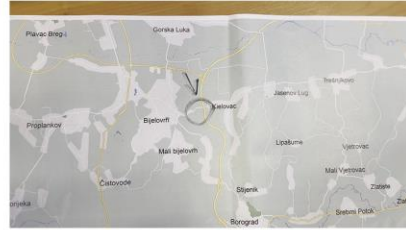

rez

-kadar 13
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Stavljanje vina
na stol.

rez

-kadar 19
-interijer, dan
-statična kamera
-detalj

Detalj s karte.

rez

-kadar 14
-eksterijer, dan
-statična kamera
-detalj

Detalj Dominikovog
lica.

rez

-kadar 20
-interijer, dan
-statična kamera
-srednji plan

Spremanje za
rad na polju.

rez

-kadar 15
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Intervju sa
Domonikom.

rez

-kadar 21
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Muzej izvana.

rez

-kadar 16
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Zgrada izvana.

rez

-kadar 22
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Intervju sa
povjesničarom.

rez

-kadar 17
-interijer, dan
-statična kamera
-krupni plan

Intervju sa
stručnjakinjom.

rez

-kadar 23
-interijer, dan
-sin. kamera
-krupni plan

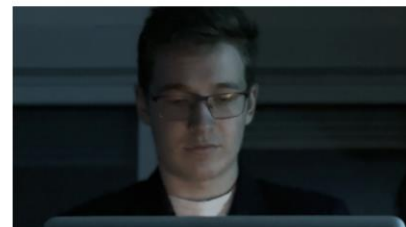
Jurica za
Laptopom.

rez

-kadar 18
-interijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

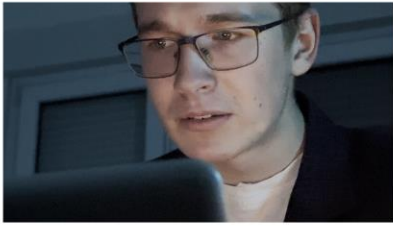
Crtanje po karti.

rez

-kadar 24
-interijer, dan
-sin. kamera
-krupni plan

Jurica za
Laptopom.

-kadar 25
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Jurica za Laptopom.

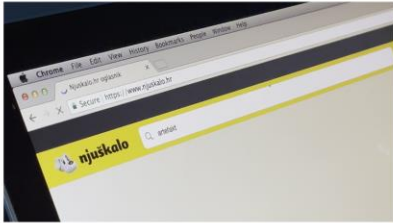
rez

-kadar 31
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Tipkanje po tipkovnici.

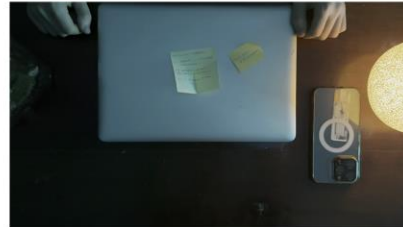
rez

-kadar 26
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Potražnja artefakta.

rez

-kadar 32
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Zatvaranje laptopa.

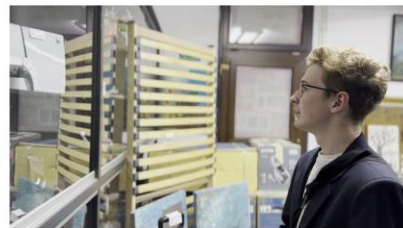
rez

-kadar 27
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Potražnja artefakta.

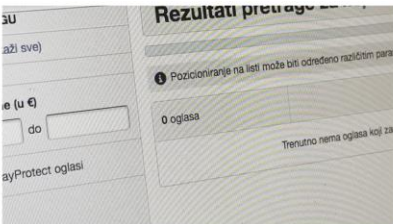
rez

-kadar 33
-interijer, dan
-statična kamera
-krupni plan

Potražnja artefakta u zalagaonici.

rez

-kadar 28
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Potražnja artefakta.

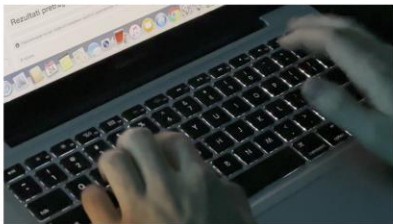
rez

-kadar 34
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Kopanje tla.

rez

-kadar 29
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Tipkanje po tipkovnici.

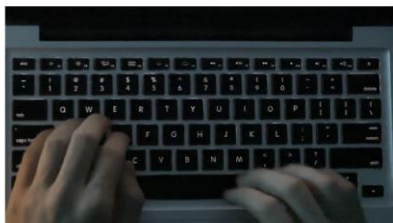
rez

-kadar 35
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Kopanje tla.

rez

-kadar 30
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Tipkanje po tipkovnici.

rez

-kadar 36
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Kopanje tla.

rez

-kadar 37
-eksterijer, noć
-statična kamera
-total

Jurica kopa
u polju.

rez

-kadar 43
-eksterijer, dan
-din. kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 38
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 44
-eksterijer, dan
-din. kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 39
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 45
-eksterijer, dan
-din. kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 40
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 46
-eksterijer, dan
-din. kamera
-srednji plan

Jurica hoda po
sajmištu.

rez

-kadar 41
-eksterijer, dan
-statična kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 47
-eksterijer, dan
-din. kamera
-krupni plan

Jurica hoda po
sajmištu.

rez

-kadar 42
-eksterijer, dan
-din. kamera
-total

Scene sa
sajmišta.

rez

-kadar 48
-eksterijer, dan
-statična kamera
-srednji plan

Kopanje tla.

rez

-kadar 49
-eksterijer, dan
-statična kamera
-detalj

Artefakt.

rez

-kadar 54
-interijer, noć
-statična kamera
-krupni plan

Telefoniranje u automobilu.

rez

-kadar 50
-eksterijer, dan
-statična kamera
-srednji

Scene sa sajmišta.

rez

-kadar 56
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Provala u muzej.

rez

-kadar 51
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Scene sa sajmišta.

rez

-kadar 57
-interijer, noć
-din. kamera
-total

Provala u muzej.

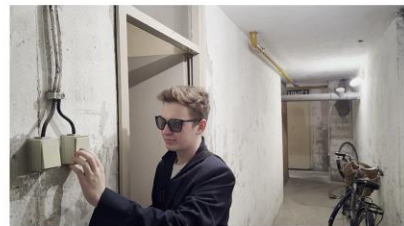
rez

-kadar 52
-eksterijer, dan
-statična kamera
-srednji plan

Scene sa sajmišta.

rez

-kadar 58
-interijer, noć
-din. kamera
-srednji plan

Provala u muzej.

rez

-kadar 53
-eksterijer, dan
-statična kamera
-blizi plan

Scene sa sajmišta.

rez

-kadar 59
-interijer, noć
-din. kamera
-srednji plan

Provala u muzej.

rez

-kadar 54
-interijer, noć
-statična kamera
-krupni plan

Telefoniranje u automobilu.

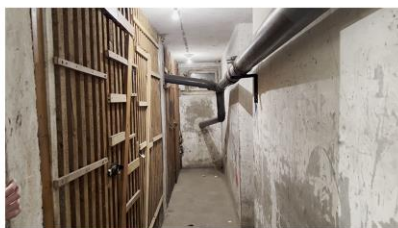
rez

-kadar 60
-interijer, noć
-din. kamera
-srednji plan

Provala u muzej.

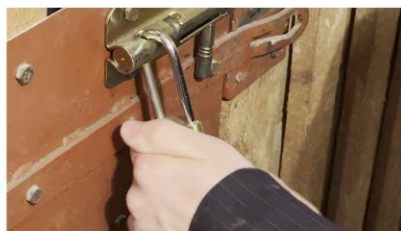
rez

-kadar 61
-interijer, noć
-statična kamera
-total

Šuljanje u prvom dijelu podruma.

rez

-kadar 67
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Pokušaj provale lokota.

rez

-kadar 62
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Šuljanje u prvom dijelu podruma.

rez

-kadar 68
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Pokušaj provale lokota.

rez

-kadar 63
-interijer, noć
-statična kamera
-krupni plan

Šuljanje u prvom dijelu podruma.

rez

-kadar 69
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Pokušaj provale lokota.

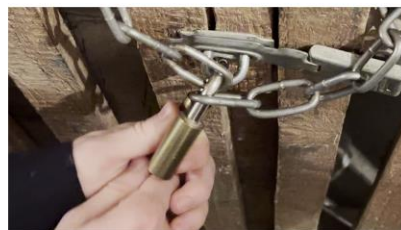
rez

-kadar 64
-interijer, noć
-statična kamera
-krupni plan

Šuljanje u prvom dijelu podruma.

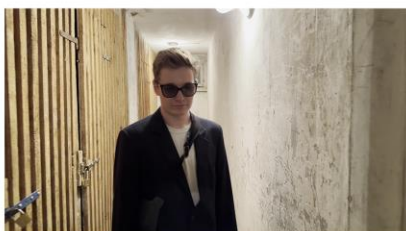
rez

-kadar 70
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Pokušaj provale lokota.

rez

-kadar 65
-interijer, noć
-statična kamera
-srednji

Šuljanje u prvom dijelu podruma.

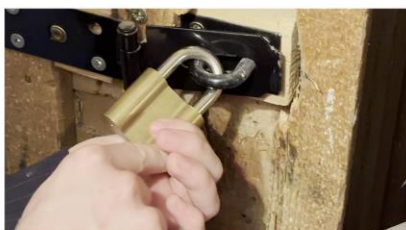
rez

-kadar 71
-interijer, noć
-statična kamera
-srednji plan

Pokušaj provale vrata.

rez

-kadar 66
-interijer, noć
-statična kamera
-detalj

Pokušaj provale lokota.

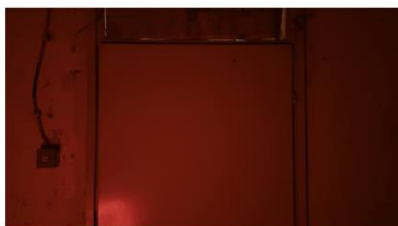
rez

-kadar 72
-interijer, noć
-statična kamera
-srednji plan

Pokušaj provale lokota.

rez

-kadar 73
-interijer, noć
-statična kamera
-krupni plan

Šuljanje u dubljem dijelu podruma.

rez

-kadar 79
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Pronalazak artefakta u podrumu.

rez

-kadar 74
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Prolazak kroz lasere na podu

rez

-kadar 80
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Pronalazak artefakta u podrumu.

rez

-kadar 75
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Prolazak kroz lasere na podu

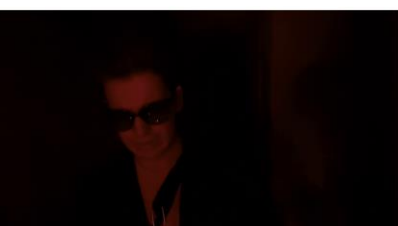
rez

-kadar 81
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Pronalazak artefakta u podrumu.

rez

-kadar 76
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Prolazak kroz lasere na podu

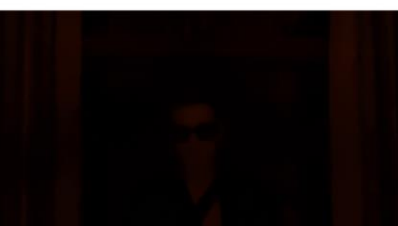
rez

-kadar 82
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Uzimanje artefakta.

rez

-kadar 77
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Prolazak kroz lasere na podu

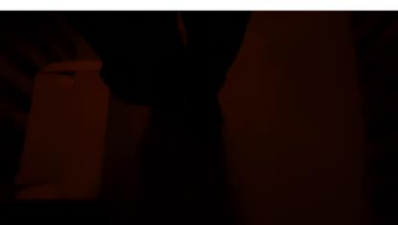
rez

-kadar 83
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Uzimanje artefakta.

rez

-kadar 78
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Hodanje kroz hodnik.

rez

-kadar 84
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Prskanje lasera vodom.

rez

-kadar 85
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Stavljanje artefakta u torbicu.

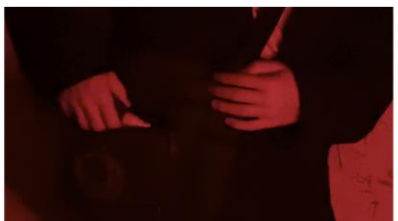
rez

-kadar 91
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Dolazak Jurice u Park.

rez

-kadar 86
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Stavljanje artefakta u torbicu.

rez

-kadar 92
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Dolazak Jurice u Park.

rez

-kadar 87
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Stavljanje artefakta u torbicu.

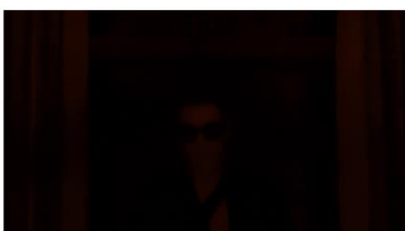
rez

-kadar 93
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Dolazak Jurice u Park.

rez

-kadar 88
-interijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Stavljanje artefakta u torbicu.

rez

-kadar 94
-eksterijer, noć
-statična kamera
-detalj

Priprema za postavljanje artefakta u kamen.

rez

-kadar 89
-interijer, noć
-din. kamera
-detalj

Stavljanje artefakta u torbicu.

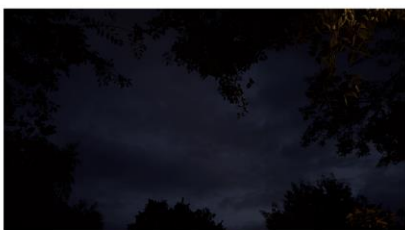
rez

-kadar 95
-eksterijer, noć
-statična kamera
-detalj

Priprema za postavljanje artefakta u kamen.

rez

-kadar 90
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Prikaz tamnog neba.

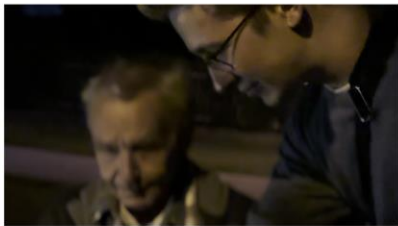
rez

-kadar 96
-eksterijer, noć
-statična kamera
-detalj

Postavljanje artefakta u kamen.

rez

-kadar 97
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Postavljanje artefakta u kamen.

rez

-kadar 103
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Lica začuđenih osoba.

rez

-kadar 98
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Postavljanje artefakta u kamen.

rez

-kadar 104
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Bježanje i sakrivanje.

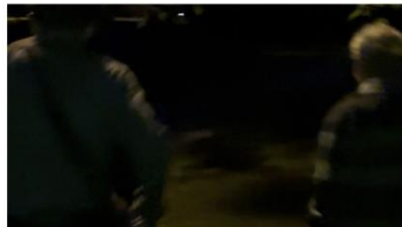
rez

-kadar 99
-eksterijer, noć
-din. kamera
-total

Snimka tamnog zelenog neba.

rez

-kadar 105
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Bježanje i sakrivanje.

rez

-kadar 100
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Lica začuđenih osoba.

rez

-kadar 106
-eksterijer, noć
-din. kamera
-detalj

Detalji zelenog lišća.

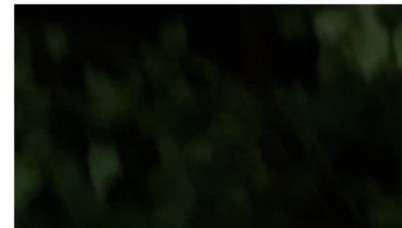
rez

-kadar 101
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Lica začuđenih osoba.

rez

-kadar 107
-eksterijer, noć
-din. kamera
-detalj

Detalji zelenog lišća.

rez

-kadar 102
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Lica začuđenih osoba.

rez

-kadar 108
-eksterijer, noć
-din. kamera
-krupni plan

Lice začuđene Janice.

rez

15. Autorska umjetnička izjava

Cilj ovog filma je potaknuti gledatelja na razmišljanje i potaknuti publiku da razmisle o filmskim formama i njihovim spajanjem da se napravi jedna cjelina, jedan film. „Dan kad je nebo palo na Zemlju“ započeo je kao običan dokumentarac o vanzemaljskom događaju ali se ubrzo transformirao u akcijski triler putem prekoračenja rampe i prelaska četvrtog zida s neočekivanim i neizvjesnim završetkom koji se teško anticipira gledajući samo početak filma. Kroz pažljivo planiranu izvedbu i pažnju na detalje, film je uspio prenijeti složenost i dubinu teme, istovremeno zadržavajući napetost i angažiranost publike.

16. Produkcija

Produkcija je proces koji uključuje sveukupan proces izrade filma. Obuhvaća ukupan proces i organizaciju proizvodnje [30]. Produkcija je proces koji dolazi nakon predprodukcije te je u ovom slučaju započeta 20. 5. 2024. prvim snimanjem. Cjelokupan proces produkcije je trajao 2 tjedna, točnije do 2. 6. 2024. Snimljeno je sveukupno 14 različitih scena s 9 glumaca. Scene su snimljene u Međimurskoj, Varaždinskoj i Koprivničko-Križevačkoj županiji. Sve scene su snimljene po oblačnom vremenu jer u periodu snimanja na sreću nije bio niti jedan sunčan dan što je pomoglo da niti jedan kadar ne bude preeksponiran. Na lokacije se dolazilo osobnim automobilom, vlakom i pješice. Snimljeno je sveukupno više od 350 kadrova ponajviše mobilnim uređajem iPhone 14 pro za sve scene koje se odvijaju u današnjosti i Sony A7II kamerom koja je snimila sve scene koje se odvijaju u prošlosti. Svaka scena snimljena je više puta kako bi se izbjegli mogući neželjeni problemi u procesu postprodukcije kod montaže. Iako neki kadrovi mogu izgledati dobro na malim zaslonima mobitela i fotoaparata to ne znači da će oni dobro izgledati na monitorima gdje se može vidjeti mnogo više. Kako bi izbjegli povratak na daleke lokacije snimanja u slučaju kasnije otkrivenih greški, svaka scena je snimljena više puta koliko god mislili da je snimljena dobro. Većina kadrova je snimljena ručno ili na stativu od predmeta koji su nađeni oko seta (primjerice stolac, zvučnici, ljestve itd). Za snimanje zvuka je bio korišten mobitel iPhone 14pro max koji je u svakom kadru bio sakriven od kamere osim u kadrovima dnevne sobe s protagonistom gdje se uklapa u set.

16.1. Snimanje

Proces snimanja je bio, najkraće rečeno, zanimljiv. U planu je bilo više snimati fotoaparatom no on je ukraden na sajmištu s ostalom opremom. S nesrećom nas je svakog dana pratila i kiša, ponekad i s tučom, snažnim vjetrom i grmljavinom. Također su nas pratile i bolesti što je rezultiralo gubitku glumca i glumice koji su trebali glumiti još jednog očevidca i stručnjaka. U filmu glumi 8 glumaca i vrlo je važno u Excel tablici zapisati kad je tko od njih slobodan i voljan biti na snimanju. Zbog neočekivanih okolnosti, neki glumci su morali glumiti i više likova, primjerice Jurica glumi mladog Dominika na početku filma.

- 20.5.

Prvo snimanje se odvijalo u podrumu stana u Varaždinu. To je jedna od zadnjih scena u triler dijelu filma. U podrumskoj sceni muzeja glumi protagonist Jurica koji provaljuje u podrum i traži zeleni artefakt. Ulaskom u dublje odaje podruma ga uzima. Laseri su bili korišteni kako bi se dao dojam maksimalne zaštite i sigurnosti muzejskih artefakata. Kako bi se laseri vidjeli, pomogla je jedna od glumica koja je stvarala dim s cigaretom i puhala po podu. U scenama gdje je nevidljiv laser, protagonist Jurica koristi sprej s vodom kako bi bile vidljive pomoću vodene maglice.

- 22.5.

Snimanje Marice (Pauline) na Polju pored glavnog kolodvora u Čakovcu. Marica govori u mikrofon usred polja o tom događaju. Obučena u starinsku odjeću podrijetlom iz Jugoslavije i žičanim mikrofonom, snimanje je izgledalo autentično kao iz tog doba.

- 23.5.

Snimanje Petra (Dine) i Jurice na sajmištu. Za tu scenu su pripremljeni nasumični nebrendirani predmeti za prodaju na krpama. Petar prodaje svoje stvari dok Jurica hoda uokolo tražeći artefakt. Upravo na tom sajmištu se zbilila krađa ruksaka i fotoopreme u njima.

- 24.5.

Snimanje na polju kod Varaždina, Jurica kopa rupu na polju gdje se nekad zbio incident po danu u kiši. Nakon snimanja na polju slijedi snimanje jedne scene u zalagaonici.

- 25.5.

Snimanje Iveka (Krunoslava) i Janice (Ljerka) kod njih u stanu gdje se probija 4. zid i prelazi se rampa. Mijenja se forma filma od pseudodokumentarca u akcijski triler. Nakon intervjuja slijedi snimanje scena provale u muzej u stubištu (tavanu) iste zgrade i ulaza u tu zgradu. Jurica provaljuje u zgradu pomoću kartice.

- 27.5.

Snimanje stručnjakinje (Tamare) u prostoru laboratorija, zapravo Sveučilište Sjever predavaona 101 Mac Lab. Nakon Koprivnice slijede scene kopanja u polju u Varaždinu po noći na istom mjestu u nadi da se pronade zadnji artefakt. Izrada glazbe za film

- 28.5.

Snimanje zgrada u Zagrebu. Cilj je bio pronaći jednu modernu i jednu starinsku zgradu bez ikakvih natpisa i brenda. Odabrane su zgrade „Gradska uprava Grada Zagreba“ i „Poliklinika za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Dr. Drago Čop“.

- 30.5.

Najdulji dan snimanja, snimanje zadnje scene u parku u Varaždinu na klupicama, snimanje vožnje u automobilu i telefoniranja s povjesničarom, snimanje telefoniranja kod Arene Varaždin i snimanja scene u muzeju s povjesničarom u stanu. Izrada 3D animacije za film.

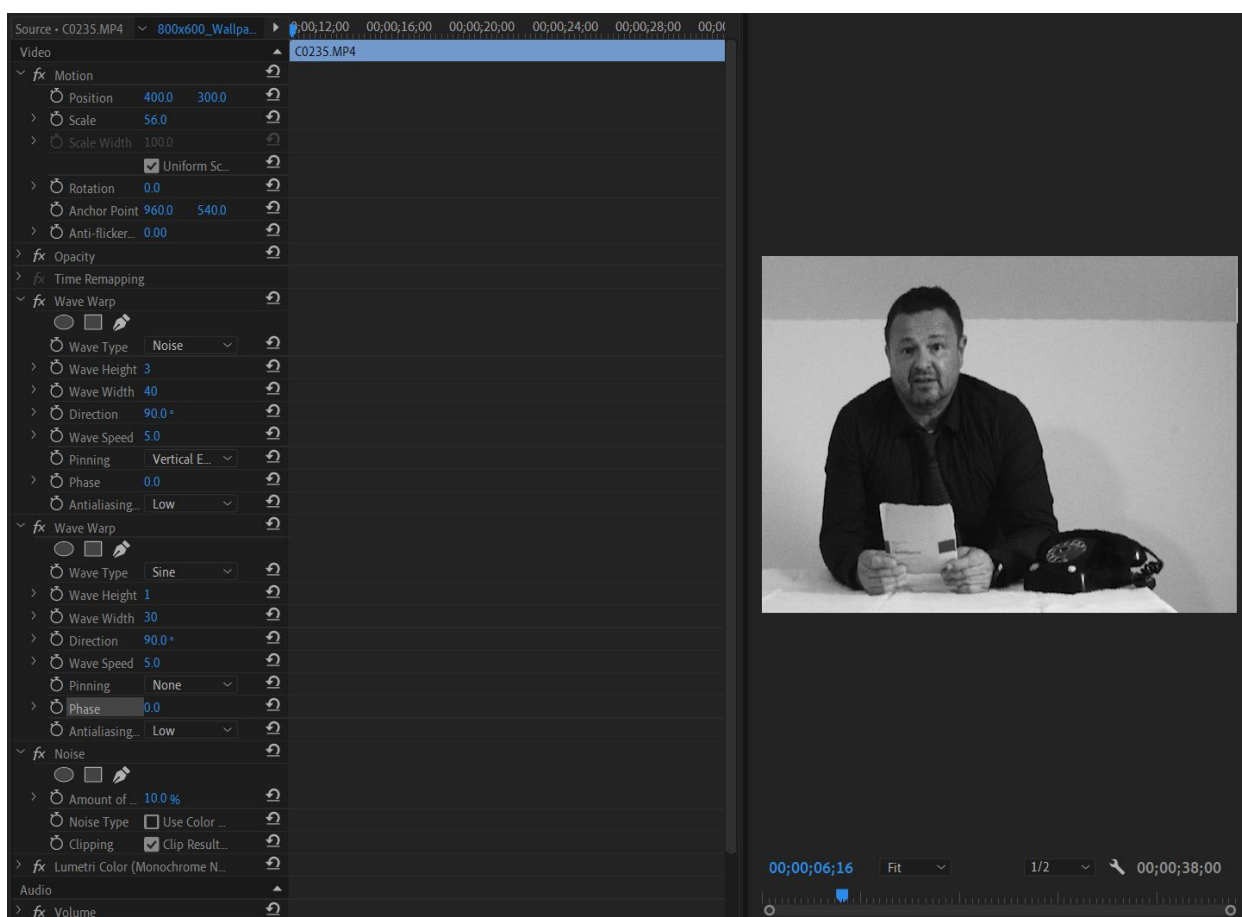

Slika 18: „behind the scenes“ u procesu snimanja

17. Post-produkcija

Završna faza stvaranja videa je faza postprodukcije. Nakon snimljenog materijala potrebno ga je montirati, urediti, dodati glazbu i efekte. Potrebno je dodati završne detalje filmu putem softvera [33]. U ovom filmu proces postprodukcije se sastoji od montaže, efekata, kolor-korekcije, izradom glazbe i izradom 3D animacije.

Film je sniman uređajima iPhone 14 pro i 14 pro max u 1920x1080 full HD 16:9 formatom. Za montažu je korišten program „Adobe Premiere pro 2022“. Kolor korekcija se sastoji od korekcija tonova i boja, mijenjanja hue i saturacije i dodavanjem željenih efekata. Za dio filma koji mora biti u crno-bijeloj boji dodan je LUT (Lumetri preset) „monochrome faded film 50“. Za efekt starog i autentičnog filma iz ranih 70-ih korišteni su efekti „wave warp“ dva puta po snimci, jedan horizontalno i jedan vertikalno sa sinusoidnim valovima kako bi se postigao efekt distorzije. Za dobitak „pinhead“ i „barrel“ efekta je korišten „distort“ efekt. Također je dodan grain od 10% do 20%.

Slika 19: efekti za efekt filma ih 70-ih

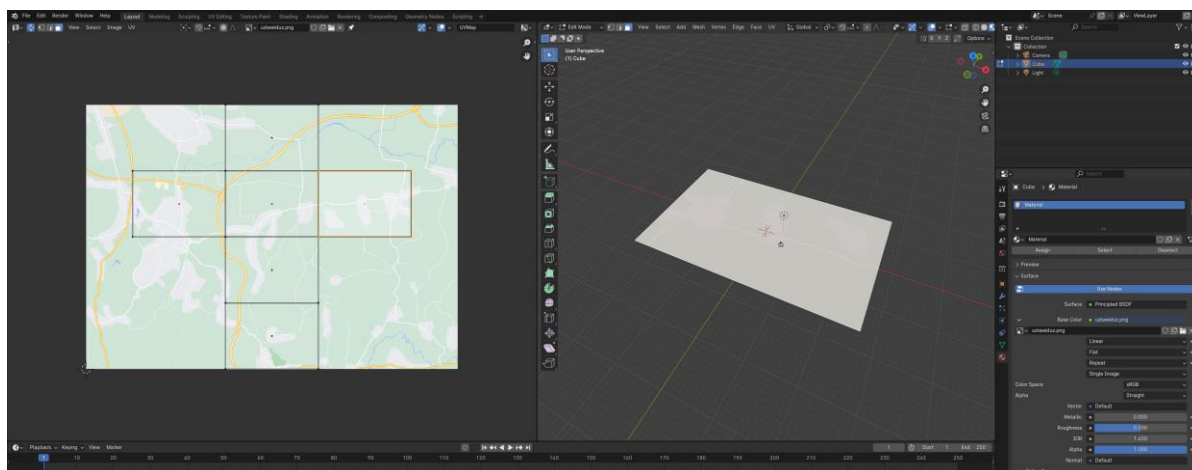
Slika 20: Primjer filma direktno iz kamere

Slika 21: Primjer nakon obrade u postprodukciji

17.1. Animacija

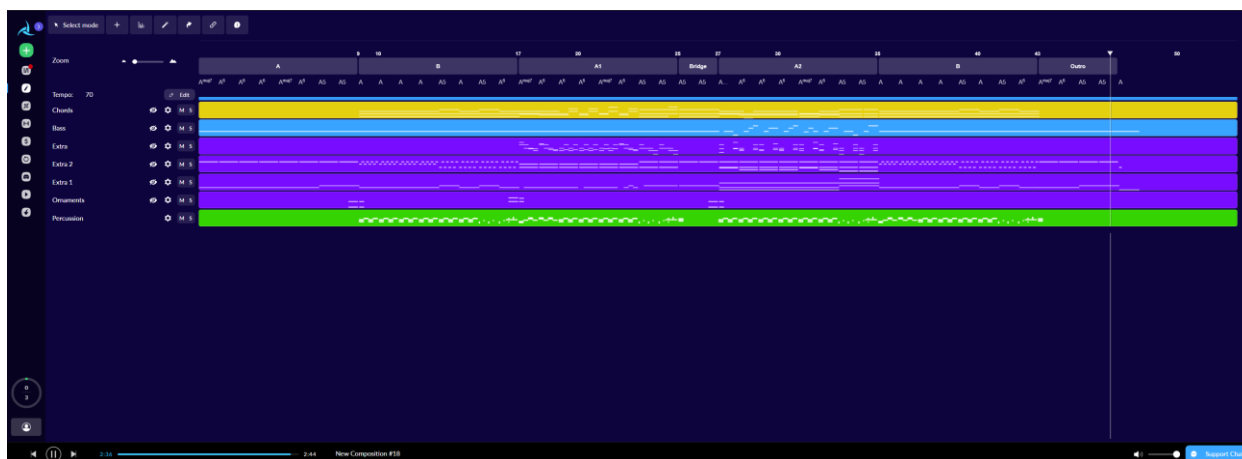
Animacije je napravljena u programu „Blender 4.2“. Cilj je bio napraviti jednostavnu animaciju koje prikazuje obujam svjetlosti nad Kielovcom. Efekt je dobiven umetanjem mape i zelene kugle iznad mape da izgleda kao oblak. Laganim pokretom kamere dobivena je iluzija pokreta kroz kadar.

Slika 21: Izrada animacije za film

17.2. Glazba

Glazba za cjelokupan film je nastala korištenjem AI programa „AIVA“ te je svaka kompozicija originalno djelo bez autorskih prava. Izrada je načinjena odabirom žanra glazbe i podešenjima željenih parametri kako bi se dobila željena glazba. Za sve ostale zvukove i efekte je korišten iPhone 14 pro koji je snimao zvukove na setu ili izvan njega za željeni rezultat. Za glavni prompt je korišten film „Interstellar“. Također su korišteni promptovi horora i trilera.

Slika 22: Izrada glazbe za film

18. Zaključak

Forma dokumentarca je oduvijek intrigirala gledatelje, bilo to da prikazuje stvarne ili nestvarne događaje. Čak i nestvarni događaji mogu očarati gledatelje ako su snimljeni na ispravan način i zato je forma pseudodokumentarca itekako zanimljiva. Još neobičnije je spojiti formu pseudodokumentarca s formom akcijskog trilera prekoračenjem rampe i probijanje 3. ili 4. Zida i na taj način potpuno zaintrigirati, zbuniti, uplašiti i iznenaditi publiku. U procesima predprodukcije, produkcije i postprodukcije može se vidjeti recept i ideja nastanka filma „Dan kad je nebo palo na Zemlju“. Sve što je potrebno za nastanak ovakvog filma jesu dobra ideja, motivacija i još više motivirani glumci koji razumiju u kakve vode se bacaju. Bez preciznog planiranja, dogovaranja i volje ovaj film ne bi bilo moguće prenijeti iz papira na ekrane. Film zaista je najbolji medij za ispričati i pokazati neku priču, bilo to dokumentiranje neobičnih događaja na polju ili mukotrpno preskakivanje lasera u zaštićenom muzeju.

Ovaj diplomski rad potvrđuje da se sudaranjem dvaju žanrova može napraviti kvalitetni film koji izaziva različite emocije kod gledatelja. Najvažnije zapažanje tijekom produkcije ovog filma je timski rad. Bez dobrog i organiziranog tima film ne bi bilo moguće sastaviti u jednu cjelinu. Iako je gotovo sva fotografska i snimateljska oprema pokradena na početku snimanja filma, uz pravu posvetu i volju moguće je napraviti vrhunski film bez skupocjene opreme. Iako snimanje filma može biti kompliciran proces pun dobrih i loših emocija, prepreka i problema, potrebno je imati dobar pristup, čistu koncentraciju i posvetu napraviti nešto dobro.

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski/specijalistički rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, MATIJA SAJKO (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog/specijalističkog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom EKSPERIMENTALNI FILM „DAN KAD JE NEBO PALO NA ZEMLJU“ (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

(vlastoručni potpis)

Sukladno članku 58., 59. i 61. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti završne/diplomske/specijalističke radove sveučilišta su dužna objaviti u roku od 30 dana od dana obrane na nacionalnom repozitoriju odnosno repozitoriju visokog učilišta.

Sukladno članku 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

19. Literatura

- [1] https://hr.unionpedia.org/i/Pseudodokumentarni_film , Pristup ostvaren: 19. 5. 2023.
- [2]<https://web.education.wisc.edu/halverson/wpcontent/uploads/sites/33/2012/12/jameson.pdf> , Pristup ostvaren: 18. 5. 2023.
- [3]<https://kurziv.net/sto-je-post-postmodernizam/> , Pristup ostvaren: 18. 5. 2023.
- [4]<https://proleksis.lzmk.hr/36148/> , Pristup ostvaren: 19. 5. 2023.
- [5]<https://www.thecollector.com/modern-artists-list/> , Pristup ostvaren: 18. 5. 2023.
- [6]<https://www.thecollector.com/postmodern-art/> , Pristup ostvaren: 19. 5. 2023.
- [7]<https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-duchamps-urinal-changed-art-forever> , Pristup ostvaren: 19. 5. 2023.
- [8]<https://hrcak.srce.hr/243951> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [9]<https://faroutmagazine.co.uk/first-film-to-break-the-fourth-wall/> , Pristup ostvaren: 18. 5. 2023.
- [10]<https://www.thefreedictionary.com/Third+wall> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [11]<https://www.backstage.com/magazine/article/films-famously-break-fourth-wall-12051/> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [12]<https://philonotes.com/2023/04/what-is-modernism> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [13]https://www.webpages.uidaho.edu/engl_258/Lecture%20Notes/modernism_vs_postmodernism.htm , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [14]<https://filmska.lzmk.hr/clanak/dokumentarni-film> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [15]<https://jewishfilm.org/Catalogue/films/nightandfog.htm> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [16]<https://www.timeout.com/film/best-documentaries-of-all-time> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [17]<https://www.enciklopedija.hr/clanak/62309> , Pristup ostvaren: 25. 5. 2023.
- [18]<https://www.studiobinder.com/blog/what-is-a-mockumentary-definition/> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [19]<https://www.prospectmagazine.co.uk/essays/49336/postmodernism-is-dead> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [20]<https://www.slashfilm.com/964187/the-best-pseudo-documentaries-ranked/> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [21]<https://nofilmschool.com/2018/05/watch-mockumentary> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [22]<https://bookpremiumfree.com/downloads/the-complete-idiots-guide-to-creating-a-graphic-novel/> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [23]<https://www.criterion.com/films/29003-cameraperson> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.

- [24]<https://www.britannica.com/biography/J-J-Abrams> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [25]<https://www.britannica.com/biography/George-A-Romero> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [26]<https://nofilmschool.com/breaking-the-fourth-wall> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [27]<https://www.studiobinder.com/blog/what-is-a-film-treatment-definition/> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [28]<https://www.enciklopedija.hr/clanak/scenarij> , Pristup ostvaren: 26. 5. 2023.
- [29]<https://filmska.lzmk.hr/clanak/sinopsis> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.
- [30]<https://www.medijskapismenost.hr/pojmovnik/> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.
- [31]<https://enciklopedija.hr/clanak/kostimografija> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.
- [32]<https://filmska.lzmk.hr/clanak/knjiga-snimanja> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.
- [33]<https://www.adobe.com/uk/creativecloud/video/discover/video-post-production.html> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.
- [34]<https://filmska.lzmk.hr/clanak/povijest-filma> , Pristup ostvaren: 31. 5. 2023.
- [35]<https://www.britannica.com/technology/photography> , Pristup ostvaren: 31. 5. 2023.
- [36]<https://www.britannica.com/biography/Eadweard-Muybridge>

20. Izvori slika

Slika 1: <https://www.artsy.net/artwork/kaid-cota-vincent-van-gogh-the-starry-night-1889-oil-on-canvas> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 2: <https://arthive.com/encyclopedia/4448~Postmodernism> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 3: <https://www.museumtv.art/en/artnews/oeuvres/fountain-by-marcel-duchamp/> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 4: <https://www.sup.org/books/title/?id=21791> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 5: <https://teara.govt.nz/en/documentary-film> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 6: <https://mubi.com/en/hr/films/nanook-of-the-north> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 7: <https://www.timeout.com/film/best-documentaries-of-all-time> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 8: <https://www.bbc.com/news/av/world-68707739> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 9: <https://www.washingtonpost.com/arts-entertainment/2019/06/26/office-was-always-popular-netflix-made-it-phenomenon/> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 10: <https://www.premiumbeat.com/blog/different-types-thriller-films/> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 11: <https://www.thesun.co.uk/wp-content/uploads/2016/11/nintchdbpict000285799095.jpg> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 12: <http://www.warpedfactor.com/2015/04/bond-revisiting-never-say-never-again.html> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 13: <https://popculturereferences.com/how-bond-films-acknowledged-transition-from-connery-to-lazenby/> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

Slika 14: <https://deeperintomovies.net/journal/archives/11896> , Pristup ostvaren: 28. 5. 2023.

21. Popis slika

Slika 1: Vincent Van Gogh „Zvezdana noć“.....	6
Slika 2: Jeff Koons „Michael Jackson i Bubbles“	7
Slika 3: Marcel Duchamp „Fontana“	8
Slika 4: Jeffrey T. Nealon „Post-postmodernizam“.....	10
Slika 5: „Snimanje starih dokumentarca na Novom Zelandu“.....	11
Slika 6: Robert J. Flaherty „Nanook sa Sjevera“.....	12
Slika 7: Scena iz dokumentarnog filma „Igra rata“ 1965.....	13
Slika 8: „Žetva špageta u Ticinu“.....	14
Slika 9: „The Office“glumci.....	15
Slika 10: Scena iz trilera „Nemoguća misija“.....	16
Slika 11: „James Bond zarobljen u Živi i pusti umrijeti“.....	17
Slika 12: James Bond i Razbijanje 4. zida „Nikad ne reci nikad“.....	19
Slika 13: James Bond i Razbijanje 3. zida „U službi njenog Veličanstva“.....	19
Slika 14: Scena iz filma „Snimateljica“	20
Slika 15: Tehnička oprema korištena za snimanje filma.....	22
Slika 16: Screenshot Excela 1.....	23
Slika 17: Screenshot Excela 2.....	24
Slika 18: „behind the scenes“ u procesu snimanja.....	51
Slika 19: efekti za efekt filma ih 70-ih	52
Slika 20: Primjer filma direktno iz kamere	53.
Slika 21: Primjer nakon obrade u postprodukciji.....	53
Slika 21: Izrada animacije za film.....	54
Slika 22: Izrada glazbe za film.....	54